

SLOVENSKI vestnik

Letnik XVI.

Celovec, petek, 14. julij 1961

Štev. 28 (1000)

Naša politika je lojalna in konstruktivna

Tisoča številka glasila naprednega slovenskega gibanja na Koroškem je dogodek, pomemben dovolj ne le za proslavo, marveč tudi za vsesplošno presojo našega stanja. Ta jubilej nam narekuje tako presojo tembolj, ker smo v teh petnajstih letih izhajanja „Slovenskega vestnika“ dozorili za stanje, ko vsem dejanskim udarcem in hudim oviram navkljub hočemo biti in tudi — sicer počasi a vendar čvrsteje — dejansko postajamo ne le subjekt lastne politike, marveč tudi most med sosednjima državama in sosednjima narodoma.

Taka politika brez dvoma ni vedno lahka, zlasti ne lahka za razmeroma mlado napredno gibanje med ljudstvom, ki se je stoletja moralo popolnoma samo ubijati z vsemi nadlogami in ni vedelo za spletke in grdobije državnikov in diplomatov, ki so barantali za njegovo kožo, in ki je doživljajo vedno le poraze, da mu je strašno občutje poraženega naroda vtisnilo trpko in bridko potezo neke nočranje zaskrbljenosti in zagrenjenosti ter še posebno nevarne manjvrednosti.

Ni tukaj mesto razglabljanja o vzrokih za zgodovinske poraze in o nekdanjih poteh manjšinske politike, dejstvo je, da je vstaja slovenskega naroda pred dvajsetimi leti zajela tudi našega človeka in naša zaslomba skoraj v vsem našem ljudstvu. Za to dejstvo ni le dokaz naše sodelovanje v herojski partizanski borbi proti fašizmu, to dejstvo ne potrjujejo le ogromne izseljeniške in priporniške žrtve našega ljudstva v času nacistične strahovlade, o tem ne priča le mogočno gibanje vsega našega ljudstva za združitve vsega slovenskega naroda neposredno po zlomu nacifašizma, kar nikakor ne zanikamo, — priča, dokaz in potrdilo za to je zlasti napredna struja koroških Slovencev, ki je gradeč na te osnove in naslanjajoč se na te revolucionarne tradicije kljub vsemu pritisku nemške šovinistične reakcije, kljub sporadičnemu zaletavanju vanjo po domačih ozkosrčnih s sodelovanjem sovražne emigracije in celo kljub zlorabi srednjeveške ekskomunikacije postala močan usmeriljoč činitelj v koroški slovenski stvarnosti.

Naša narodnostna politika, porojena iz izkušeni narodnoosvobodilne borbe, da zgolj nacionalna borba nujno vodi v izolacijo od ostalega družbenega dogajanja v državi in da je in more biti narodnostna borba le del splošne borbe za napredek človeške družbe ter zato terja čimbolj tesno povezavo z vsemi naprednimi silami

v državi in čimbolj aktivno vključitev v splošno državno družbeno življenje in ustvarjanje, je često predmet kritike. V slovenskih vrstah, v kolikor je njihova kritika iskrena, kritizirajo ljudje, ki ne vidijo dovolj pozitivnih rezultatov; nemškimi nacionalističnim krogom naša povezava

dali vse širšo osnovo in jo vskladili z najplemenitejšimi težnjami človeštva po miru, po demokraciji, po svobodi in po blagostanju ter ji vzeli s tem vsako sumnjo nelojalnosti in treditente. S tem smo bistveno dvignili kvaliteto naše borbe za narodnostne pravice in za uveljavljanje svoje enakopravnosti. Resnična enakopravnost namreč ne vsebuje le jezikovne enakopravnosti, marveč zahteva neposredno udeležbo manjšine tudi v politiki, oblasti, gospodarstvu in zlasti v kulturi, da ji bo dejansko omogočen neoviran vsesplošni narodni razvoj. Le-ta pa je nujen pogoj, da manjšina lahko opravlja plemenito in naravno vlogo mostu med sosednjimi narodi.

Ni žalost pa pristojni državni činitelji ne upoštevajo in cenijo v zadostni meri te naše lojalne in konstruktivne prizadevnosti za razvoj v državi pri reševanju v korist manjšini zajamčenih pravic in s tem ovirajo prepotrebno pomiritev med narodoma v deželi.

Pri tem nikakor nočemo prezreti pozitivnih ukrepov, ki so bili storjeni za uresničitev v državni pogodbi prevzetih obveznosti. Tako je ustanovitev slovenske gimnazije, čeprav ne popolnoma po naših predlogih, brez dvoma najpomembnejša pridobitev; vključitev tudi slovenskih izseljencev — žrtev fašizma med koristnike 12. novele zakona o oskrbi žrtev je po daljšem času spet svetla točka pri uresničevanju enakopravnosti našega ljudstva; od zunanjega ministra započeli in zagotovljeni redni kontakti s predstavniki manjšine kažejo polagoma postati resnično sodelovanje vlade s prizadeto manjšino pri reševanju skoraj v celoti še nerešenih vprašanj v korist zaščite in razvoja našega ljudstva.

Niti nočemo prezreti, da se je pod deželnim glavarjem Wedenigom politično ozračje v deželi izboljšalo; da je zlasti naša posredovalna vloga med sosednjima narodoma, ki smo jo pričeli s povabilom ljubljanske Opere v celovško gledališče in z organizacijo razstave slovenskih tržaških umetnikov v Domu umetnosti, privedla do stalne živahne oficijelne kulturne izmenjave med deželo Koroško in LR Slovenijo; da je kljub različni družbeni ureditvi sosednih držav prišlo do uresničitve olajšanega maloobmejneg prometa, kar je v ožgled zadnjih poostrenih obmejnih predpisov v prometu z Italijo še posebno pomembno; da končno v naprednih vrstah polagoma upoštevajo na-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zur 1000. Nummer von Landeshauptmann Ferdinand Wedenig

Die Bedeutung der Presse im modernen Leben kann nicht hoch genug eingeschätzt werden. Die Presse hat die Aufgabe, die Öffentlichkeit sowohl über die Vorgänge im näheren und fernerem Umkreis des Lesers sachlich zu unterrichten wie - als Sprachrohr von Gruppeninteressen - zur Meinungsbildung in demokratischem Sinn beizutragen. Diese doppelte Aufgabe erfordert ein hohes Maß an Verantwortung, gilt es doch in der Demokratie immer wieder die einigende Formel zu finden, die den Interessen aller Staatsbürger weitestgehend Rechnung trägt.

In Kärnten mit seiner zweisprachigen und gemischtsprachigen Bevölkerung im Südtel des Landes erwächst der Presse außerdem die hohe Verpflichtung, zur Entspannung längst nicht mehr zeitgemäßer ethnischer Gegensätze beizutragen und für ein gutes Zusammenleben der Menschen im Zeichen der nationalen und sozialen Gerechtigkeit einzutreten. Diese Verpflichtung gilt in gleicher Weise für die deutschsprachige wie für die slowenischsprachige Presse, die als traditionelle Stimme des zweiten Volkstums im Lande ihrerseits berufen ist, den gemeinsamen kulturellen Besitz Kärntens sowohl immer von neuem sichtbar zu manifestieren wie ständig zu bereichern.

Ich bin überzeugt, daß dies auch dem „Slovenski vestnik“, dem ich zum 15-jährigen Bestande und zum Erscheinen seiner 1000. Nummer gratuliere, als Leitlinie dienen kann.

z avstrijskimi demokratičnimi silami ne gre v račun, ker bi radi še naprej izkoriščali tudi delovnega človeka za svoje šovinistične težnje; mnogim pa je naša politika nerazumljiva, ker v manjšini vidijo le tuj element in se ne morejo sprijazniti z dejstvom, da je tudi manjšina važen činitelj v političnem življenju države kot del splošnega demokratičnega boja za napredek človeške družbe.

Navzlic brez dvoma skromnim rezultatom in počasnemu uveljavljanju teh naših pogledov pa lahko trdimo, da je ta naša pot pravilna. Naši narodnostni borbi smo

naša posredovalna vloga med sosednjima narodoma, ki smo jo pričeli s povabilom ljubljanske Opere v celovško gledališče in z organizacijo razstave slovenskih tržaških umetnikov v Domu umetnosti, privedla do stalne živahne oficijelne kulturne izmenjave med deželo Koroško in LR Slovenijo; da je kljub različni družbeni ureditvi sosednih držav prišlo do uresničitve olajšanega maloobmejneg prometa, kar je v ožgled zadnjih poostrenih obmejnih predpisov v prometu z Italijo še posebno pomembno; da končno v naprednih vrstah polagoma upoštevajo na-

NAŠ JUBILEJ

vesnik

Petnajstletnica izhajanja in tisoča številka — vse kakor dovolj pomemben dogodek, da ga primerno proslavimo. Tembolj, ker to ni le jubilej »Slovenskega vestnika« samega, marveč praznik vseh nas, ki smo kakorkoli povezani z njim, praznik vseh tistih, ki pravilno razumejo pomen in vlogo slovenskega tiska na Koroškem.

Zasnovan v najhujši dobi našega ljudstva, porojen sredi velikih težav, »Slovenski vestnik« v vseh petnajstih letih ni hodil po lepo zglačeni poti; od prve pa do današnje tisoče številke je moral premagovati nebroj ovir. Prav zaradi tega je tudi vse do danes lahko ostal tak, kakršnega so narekovale potrebe, ki so ga priklicale v življenje: dosleden v boju za resnico in pravico, neizprosno v odkrivanju in obsojanju krivic — skratka zvest načelom, ki si jih je postavil že v prvi številki, kjer je bilo zapisano: »Veliko krivic se je nakopičilo v starem svetu — in ta svet jih je odločen braniti z vsemi silami. Naše zaupanje pa ne more veljati branilcem starih krivic, ker nam odrekuje pravico do življenja. Zato velja naša vera ustvarjalcem novega sveta, ki bo spoštoval načela pravčnosti do šibkih in upošteval pravice doslej preganjenih in zatiranih, kajti verujemo v zmago pravice.«

Če je bil zaradi te svoje doslednosti izpostavljen napadom z raznih strani, ga je to le še bolj utrjevalo v prepričanju, da hodi pravo pot, in hrabrilo v zavesti, da je ljudstvu, katero se mora bojevati za svojo nacionalno in socialno enakopravnost, bolj kot vse drugo potrebno glasilo, ki ne pozna strahu in ne malodušnosti.

Vedno in povesod trdno osnovan na svetlih tradicijah naše narodnoosvobodilne borbe, »Slovenski vestnik« nikdar ni poznal ne laži ne bujskanja niti duhovnega robstva, marveč je od prvega dne brezkompromisno zastopal naše težnje. Odločno je nastopal proti preostankom fašizma in proti obnavljanju nacistične miselnosti, to je proti pojavom nacionalnega šovinizma in tlačenju naroda po narodu.

Tako je postal utrip srca našega človeka, orožje v rokah ljudstva v boju za lepšo bodočnost. Zvesto je spremljal vsa naša prizadevanja, beležil vesele dogodke in dosežene uspehe, vendar ostro obsojal krivice ter vlival novega poguma tudi v trenutkih, ko je eden ali drugi morda že postajal malodušen. Verval je v končno zmago resnice in pravice in v tej veri utrjeval vse naše ljudi, katerim po opustitvi lastne politične organizacije ni bil samo orožje v boju za narodno in socialno enakopravnost, temveč hkrati tudi vodnik pri napredni, socialistični usmeritvi našega gibanja. Kot napreden in demokratičen list nas je po svojih močeh usmerjal in učil, kako naj brez oklevanja stojimo na naprednih pozicijah, da vse posamezne dogodke vedno pravilno uvrstimo v tokove napredka, da dosledno na vprašanja gledamo, jih razjasnimo in rešujemo z naših socialističnih, naprednih, to je človeških pogledov.

V duhu naprednih, resnično socialističnih načel pa je spremljal in usmerjal tudi razvoj nacionalnega vprašanja, ki povesod v svetu in še posebno na Koroškem nima le politično marveč v veliki meri tudi socialno ozadje. Opozarjal je na primere zapostavljanja in neustrašeno zahteval za našega človeka enake pravice ob enakih dolžnostih. Vendar v svojem prizadevanju za vsestransko in popolno enakopravnost slovenskega ljudstva na Koroškem ni sledil politiki ozkega nacionalizma, nasprotno je odločno zavračal in bical sleherni pojav šovinizma. Dosledno se je bojeval proti zastaranim odnosom med obema narodoma v deželi in pravilno tolmačil koncepcije sodobne manjšinske politike, da naj manjšina ne bo ovira temveč most za zблиžanje med sosednimi narodi in za prijateljske odnose med državami-sosedami.

Ta pot, dolga tisoč številke in stara petnajst let, ni bila vedno lahka. In vendar delo, ki ga je »Slovenski vestnik« opravil doslej, ni bilo zaman: uspeh ni le v ohranjeni in utrjeni zavesti našega človeka, uspeh je zlasti v dejstvu, da resnica o našem vprašanju polagoma prodira tudi med vrste naroda-soseda in tako pomaga utirati pot do strpnega sožitja, do medsebojnega razumevanja in spoštovanja.

Vemo, da je še daleč do popolnega uspeha, zavedamo se, da bo treba še mnogo naporov, kajti še so na delu močne sile, ki resnico posiljujejo z neresnico in pravico preganjajo s krivico. Ker pa je naša vera v končno zmago resnice in pravice neomajna, ker smo prepričani, da je narodnostna skupina, trdno oprta na narodno celoto in predana načelom napredka, dovolj močna kljubovati vsem viharjem, nas trenutne težave in potrebne žrtve ne morejo ustraševati. Nasprotno: trši je boj, silovitejša je odpornost — lepši je končni cilj, večjih naporov je vreden!

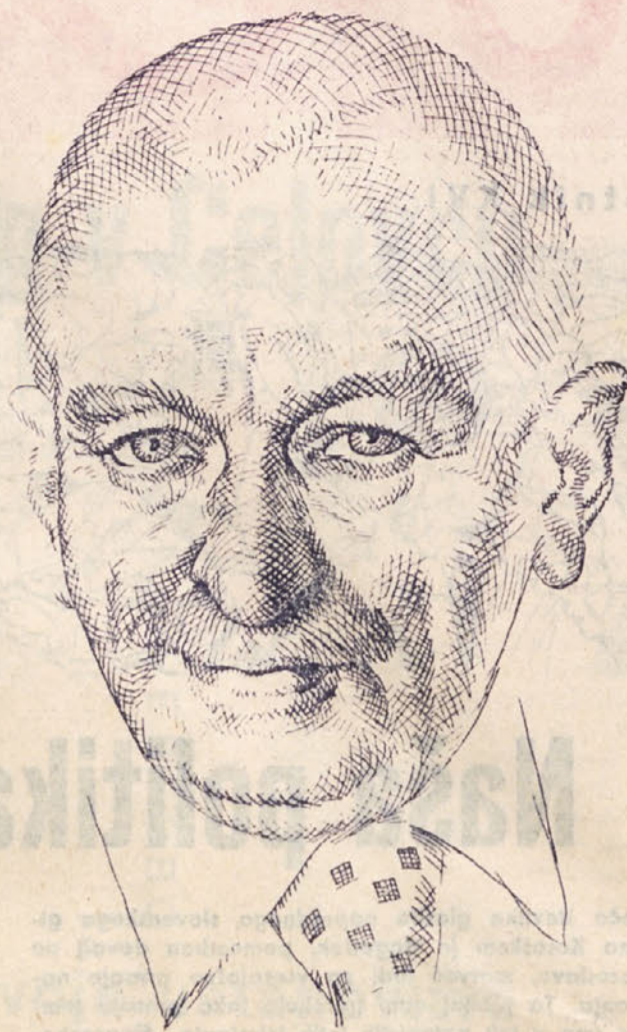
Zato bo »Slovenski vestnik«, zvest svoji tradiciji, tudi v bodoče dosledno hodil pot brezkompromisnega narodnega in resnično naprednega lista, pot resnice in pravice, kakor je zapisal naš veliki Ivan Cankar: »Ponos je v mojem srcu: kljub vsem naukom, opominom, očitkom, kljub zasmehu, zmerjanju in natolcevanju je vse moje življenje in nehanje služilo najvišji ideji, resnici! Kar sem videl z očmi in z razumom, nisem zatajil; in ne bi zatajil za same zlate nebeške zvezde. Resnica pa je posoda vsega drugega: lepote, svobode, večnega življenja. Dokler sem zvest resnici, sem zvest sebi; dokler delam v njenem tmenu, bo moje delo rodovito, ne bo ovenelo od pomladi do jeseni.«

Rado Janežič

Dogodki narodnoosvobodilne borbe so odločilno posegli v življenje in v bodoči razvoj našega ljudstva. Zgodovina zadnjega časa je koroškimi Slovincem prinesla toliko gorja kot nikdar poprej, prav tako pa tudi edinstven polet in uspeh na zunaj in na znotraj. Globoka vera je zajela vse naše ljudstvo, da so le lastna borba in vključitev v boj naprednih sil garant za lepšo bodočnost ljudstva samega in za mirno sožitje med narodi.

Novo gledanje na razmere, ponos na našo borbo in na žrtve, ponos, da smo bili pod najtežjimi okoliščinami sposobni, ohraniti naš obstoj, so nam porok, da bo tudi pri nas zmagala pravica, za katero se je naš narod boril in zanjo toliko trpel. Preteklost nam je pokazala, da smo zmožni kljubovati najhujšemu nasilju. Zato bomo tudi v bodoče premagali vse ovire, katere bomo našli na naši poti. Neomajno in zvesto bomo tudi v bodoče stali v vrstah borcev za napredek, za resnično demokracijo, za naše pravice in za popolno enakopravnost.

Ob jubileju našega lista čestitam in želim, da bi »Slovenski vestnik« tudi v bodoče bil glasnik naših teženj za dosego enakopravnosti in klicar dobrega sožitja med narodi.

Dr. FRANC PETEK

Naša politika je lojalna in konstruktivna

(Nadaljevanje s 1. strani)

še konstruktivno prizadevanje in sodelovanje v njihovi borbi za demokratičen razvoj v deželi in državi.

Ne moremo pa na drugi strani mimo dejstva, da pomeni šolski odlok z dne 22. septembra 1958 nevarno kapitulacijo pred nemškimi nacionalističnimi krogi in s tem hud udarec po težkih preizkušnjah v času nacizma le težko priborjenemu zaupanju našega ljudstva v pravično reševanje vprašanja naše enakopravnosti in s tem v mirni razvoj v deželi.

Niti ne moremo mimo dejstva, da naš jezik še vedno ni enakopraven; da o dvojezičnih napisih ni ne duha ne sluha; da o udeležbi Slovincem v upravi in sodstvu ni govora; da nam je pri podeljevanju kulturnih in drugih subvencij avstrijska domovina slej ko prej trda mačeha; da nemške nacionalistične organizacije neovirano delujejo proti pravicam koroških Slovincem s ciljem, da razkrojijo in raznarodijo našega človeka in umetno znižajo število našega ljudstva.

V tej zvezi še poudarjamo, da tudi dosedanja izvedbena zakonodaja z različnimi posameznimi zakoni nikakor ne koristi interesom in varstvu našega ljudstva. Koroški Slovenci smo že ponovno povedali, da naše šolsko vprašanje še zdaleka ni rešeno in da trenutne šolske ureditve nikakor ne priznamo. To enostavno iz razloga, ker nam je vzgoja naše mladine pri srcu in je od mlade generacije zavisna bodoča usoda slehemelega naroda.

Trenutna šolska ureditev na Koroškem pa sloni na principu, kakor ga je prosvetni minister formuliral na proslavi M. Miloradiča v Frankanovi na Gradiščanskem, češ da zavisna moč slehemelega ljudstva od njegove notranje sile. Drži sicer in je zgodovina dokazala, da jezik ne izgine, pa čeprav bi ga kdo hotel ponovno spet s silo uničiti, ker bi ga obvarovali življenjska moč in notranja odpornost ljudstva; a kako bohotneje bi jezik uspeval, če bi pristojni činitelji odločili, da njegov razvoj podpirajo! Narod pa gledati samo tako na široko in vprašanje njegovega obstoja ali pogina vezati samo z vprašanjem njegove notranje življenjske moči, kakor je to v bistvu uzakonjeno tudi v tako imenovanem koroškem manjšinskem šolskem zakonu z obvezno prijavo otrok k slovenskemu pouku po starših, in hkrati ne pospeševati vse kulturno, politično in gospodarsko življenje tega naroda pomeni neiskreno reševanje manjšinske zaščite, katere namen je vendar krepitev notranje moči in s tem obstoja manjšine.

Ko postavljamo take zahteve po učinkoviti manjšinski zaščiti, pa se zavedamo tudi svojih nalog in svoje vloge kot manjšina. Kot pristaši načel, da je manjšina sama subjekt svojih teženj in ne sme biti le objekt za barantanje raznih interesov, se zavedamo ogromne moralne odgovornosti za naš razvoj in nujnosti borbe za

uresničitev načel, ki zahteva mnogo več lastnega prizadevanja kot politika zanašanja na pomoč od druge strani. Taka politika ne terja le prizadevanje za enofnost vseh koroških Slovincem ne glede na svetovnonazorno gledanje v borbi za nacionalne pravice, marveč še posebno tudi prizadevanje za pridobitev vseh demokratičnih sil v državi za podporo le-teh naših teženj, kar pa je mogoče le, če vodimo našo nacionalno borbo kot del splošne borbe za demokratizacijo v državi.

Pri tem vidimo uspešno reševanje manjšinskega vprašanja prvenstveno v iskrenem sodelovanju med vlado in prizadeto manjšino, v razvoju demokratičnih sil v državi, v medsebojnem sporazumevanju, spoznavanju in spoštovanju med narodi, v izmenjavi kulturnih vrednot, v čim bolj enakopravni razdelitvi dobrin, v gospodarskem sodelovanju in končno v dobrososedskih odnosih med sosednimi državami.

Vsaka druga manjšinska politika, zlasti politika, ki po eni strani v manjšini vidi le tuj element in ne naravni most med sosedli in ki po drugi strani noče zavestne lojalne vključitve manjšine v splošno državno življenje, postane nujno orožje v hladni vojni in žarišče kvarnega nacionalizma in šovinizma, kar konec konca vodi do nevarnih revizijskih tendenc in celo do dejanskih poskusov nasilne rešitve.

Koroški Slovenci tako politiko odklanjamo, ker pomeni resnično nasprotje občečloveški sodobni zavesti, ki želi ohranitev miru, hkrati pa smo prepričani, da bomo konec konca uspeli in našli razumevanje za to našo konstruktivno politiko zlasti tudi od strani naše države, ki je prav z manjšinskim vprašanjem šla pred svetovno tribuno Organizacije združenih narodov. Naše zahteve so namreč pravične in stvarne in naša borba zanje je v skladu s poglobljeno nalogo OZN, da se vsa spoma vprašanja rešujejo s ciljem ohranitve miru v svetu.

Nobenega dvoma ni, da ima pri uveljavljanju in uresničitvi te naše konstruktivne in lojalne politike »Slovenski vestnik« izredno velike zasluge. Kot napredno glasilo koroških Slovincem se je v vsem obdobju od svoje prve do današnje jubilejne številke trdno zakoreninil v dejanski resničnosti našega obstoja in naših problemov, naših bolečin in naših upanj, naših žrtev in stvarnih vrednot. Osnovna in življenjsko važna vprašanja našega ljudstva se oglašajo v njem z glasno in jasno besedo, da globoko in odločilno pretresajo, da oblikujejo in krepko usmerjajo našega človeka. Zato ni slučaj, da je prav »Slovenski vestnik« kot prvi prinesel osnutek zahtev za uresničitev enakopravnosti koroških Slovincem, ki je potem z majhnimi spremembami kot Spomenica koroških Slovincem postal neodsvojljivi program narodnostnih zahtev vseh koroških Slovincem.

Dr. Franci Zwitter

Naši kulturnoprosvetni razgledi ob jubileju „Slovenskega vestnika“

Ko se ob tisoči številki „Slovenskega vestnika“ razgledujemo po naši kulturnoprosvetni dejavnosti in njenem razvoju, šele prav spoznamo njegove činitelje, ki so jih prinesla zadnja desetletja. Skozi stoletja, vse na prag dvajsetega stoletja so le ljudska izročila o zgodovini, običajih in navadah, ter redki pismeni ljudje in še redkejša knjige vzgajali ljudstvo in usmerjali njegovo kulturno rast. Šele mnogo pozneje je v ta družinski, rodbinski in srenjski kulturni krog pričela posegati šola in s svojo vzgojo, izobraževanjem in širjenjem obzora buditi smisel in razumevanje za kulturo in umetnost doma in v svetu. Kultura in umetnost z vsemi svojimi bogatimi vsebinami pa sta še vedno bili zaprti v ozek krog privilegiranih slojev.

Šele zadnja desetletja s svojimi velikimi spremembami v družbenem življenju in tehničnem razvoju so odprla kulturi in umetnosti vrata med ljudstvo. Demokratizacija javnega življenja, vedno močnejše uveljavljanje enakosti državljanov pred zakonom, zlasti pa v naglem zaporedju vrsteče se tehnične novosti so omogočile, da se tudi preprosti človek lahko udeležuje na kulturnih dobrinah, da jih razumeva in da srka svoje koristi iz njihovega neusahljivega vira. V tisoče tiskane knjige, časopisi in revije, radio, kino in slednjič televizija so poleg vedno nagleje se razvijajočega prometa po kopnem in v zraku omogočili, da so si dela, dognanja in izume domačih in drugorodnih kulturnikov, umetnikov, znanstvenikov in tehnikov pričele osvajati vedno širše plasti ljudstva in narodov. Kulture so se pričele prepredati in se med seboj oplajati, kulturnoprosvetno življenje in hotenje postaja vedno bolj mnogostransko, pestro in zahtevno. Kultura postaja vedno močnejši činitelj za razumevanje, strpnost in sožitje med narodi. Noben narod, še manj pa katerakoli etnična skupina se ne moreta zapirati pred tem razvojem, tudi mi koroški Slovenci ne.

Ko v tem razvoju gledamo naša kulturnoprosvetna prizadevanja, potem lahko rečemo, da smo v pogojih, ki so nam jih sile razmer v deželi že vedno zelo omejevale, končno dosegli čas in razvoj in da smo se lotili odgovornih kulturnoprosvetnih nalog, ki nam jih nalagata. Te naloge so toliko težje in odgovornejše, ker šola ne daje naši mladini zadovoljive vzgoje in izobrazbe v materinščini in ji ne omogoča spoznanja naše zgodovine, ljudskih izročil in običajev, temveč jih posreduje mladim srcem često v potvorjeni in izmalčeni obliki. Zaradi tega živimo že desetletja kulturno in ljudskoprosvetno okrnjeno življenje. Naš ljudskoprosvetni razvoj in naša kulturna rast sta odvisna od naše življenjske volje in prizadevnosti, da ohranimo svojo materinščino in da gojimo svojo kulturo.

V tej prizadevnosti so se naši predniki pred 50 in 60 leti pričeli združevati v slovenskih prosvetnih društvih. V prvih desetletjih obstoja je bil koncept njihovih kulturnoprosvetnih prizadevanj pravzaprav zelo ozek. Zajemal je v bistvu le slovenski krog ljudi na vasi oz. v društvenem okolju. Društva v svojih prizadevanjih tega okvira skoraj niso prestopila. Smer, ki jo je društvom dajala njihova zveza v Celovcu, je bila katoliško desničarska in je na nemški nacionalizem odgovarjala s podobnim slovenskim nacionalizmom, kar koroškimi Slovencem nikakor ni moglo koristiti. S to smerjo se nekatera društva niso strinjala. Vrsta prosvetnih in društev je hotela širšo, razvoju v svetu in pogojem pri nas bolj odgovarjajočo kulturnoprosvetno dejavnost.

Narodnoosvobodilna borba, v katero smo v sklopu drugih narodov vstopili tudi koroški Slovenci, ko je nazicem izrekel nad

nami smrtno obsodbo, je prinesla v naše kulturnoprosvetno življenje in hotenje novega duha in nam odprla nova pota. Obnovljena in pomlajena društva in njihova zveza so se lotili razširjanja nekdanje čitalniške dejavnosti. Pričela se je povečana kulturnoprosvetna izmenjava med društvi, ki je postopoma prerasla na izmenjavo s prosvetnimi društvi in kulturnimi ustanovami matičnega naroda. Istočasno se je na pobudo Slovenske prosvetne zveze pričela razvijati in vsebinsko bogatiti kulturna izmenjava Koroške na eni ter Slovenijo in slovenskimi umetniki v Trstu na drugi strani. Gostovanja slovenskih gledaliških in glasbenih ansamblov ter razstave slovenskih likovnih umetnikov so postale pojem kvalitete in želja ne le našega prebivalstva, temveč čedalje širšega kulturnega kroga sosednega naroda. Bogastvo in lepota slovenske kulture sta si utirili pot na Koroško. Prišli sta kot nosilec želje po sporazumevanju in mirnem sožitju.

Istočasno pa se je potom radia, sloven-

skega filma, srečanj s slovenskimi književniki, glasbeniki, znanstveniki in vzgojitelji ter raznih kulturnih publikacij pričela bogatiti tudi naša kulturna zakladnica. Nastopi naših pevskih zborov so postali vedno kvalitetnejši in privlačnejši in dramske skupine vedno bolj usposobljene. Po naših društvih pa se pričenjajo uveljavljati tudi že nekatere druge oblike prosvetne dejavnosti. Posebna značilnost kulturnoprosvetnih prizadevanj v zadnjih 15 letih pa je obsežna kmečka prosveta, katere se je lotila Slovenska kmečka zveza s svojimi tečaji, predavanji, publikacijami in ustanovitvijo kmetijske šole v Podravljah za vzgojo in izobrazbo kmečke mladine.

Na vseh teh področjih je prišlo do neštetihi osebnih spoznanj in sodelovanja ne le med našimi kulturnoprosvetnimi delavci ter vzgojitelji, kulturniki, umetniki, znanstveniki in tehniki v Sloveniji, temveč tudi med slednjimi in njihovimi kolegi iz vrst sosed-

nega naroda. Kar so nekateri pred 15 leti smatrali za nemogoče in neprimerno, je postalo takorekoč vsakdanja želja in težnja našega ljudstva in kulturnega kroga našega soseda na Koroškem. Vsi se navdušujemo nad dosedanjim kulturnim sodelovanjem in z veseljem čakamo njegovih novih primerov, ker vemo, da so najboljši doprinosi k zblizanju, razumevanju in sožitju na meji med dvema narodoma in dvema državama. Vemo pa tudi, da po tej poti poizkusi nepopoljšljivih nemških nacionalistov, da bi zanetili na Koroškem spet zli duh šovinizma, postajajo vedno bolj brezvsebinski in puhli.

V teh prizadevanjih za našo kulturno obogatitev in rast, za kulturno srečanje in spoznavanje med sosedi ter za mirno sožitje z narodom sosedom so opravila Slovenska prosvetna zveza in njena društva v zadnjih 15 letih pomembno zgodovinsko nalogo. Če je njeno prizadevanje kljub nemalim oviram in težavam rodilo že vidne in otipljive sadove, potem ima na tem v veliki meri tudi „Slovenski vestnik“ svoje zasluge. Ob masivnih, vedno spet ponavljajočih se navali nemških nacionalistov, da bi z vsemi razpoložljivimi propagandističnimi sredstvi onemogočili to prizadevanje in zavrl njegov razvoj, ob vseh poizkusih zadušitve teh prizadevanj, ki jih je sprožila ekskomunikacija s strani krškega knezoškofjskega ordinariata, in ki so jih nekateri z vso vnamo širili po prižnicah, vaseh in družinah, je „Slovenski vestnik“ vedno spet stopil na plan kot množični kulturnoprosvetni informator našega ljudstva in javnosti. Tolmačil je naše hotenje in njegovo pravilnost, razkrinkaval bistvo nemškega nacionalizma in postavil na laž svetohtilnska prizadevanja nasprotnikov tega hotenja. Vedno spet je med našim ljudstvom kazal našo kulturnoprosvetno dejavnost kot pot do medsebojnega spoštovanja, strpnosti in sožitja med vsem našim ljudstvom ne glede na svetovnonazorne razlike na eni ter med njim in narodi sosedi na drugi strani.

Ob teh naših kulturnoprosvetnih prizadevanjih pa se razblinja tudi trditve o dveh slovenskih kulturah v velik nesmisel. Vedno bolj prodira spoznanje, da obstoja le ena slovenska kultura in da moramo biti koroški Slovenci z njo neločljivo povezani in vedno spet žrtati iz njene bogate zakladnice ter to kulturo spoštljivo in z odprtim srcem posredovati narodu sosedu, ki živi med nami in z nami na tej zemlji.

Blaž Singer

BESEDA MLADINE K JUBILEJU

Kadar praznuje časopis pomemben jubilej, se oglašajo starejši, izkušeni ljudje in obudijo spomine na razvoj in na pot lista od začetka do praznične jubilejne številke. Prelistajo svoj časopis leta nazaj in se začudijo, kako je minil čas. Marsikatera beseda je še živa, kot bi bila zapisana danes in že orumenela strani govorijo o življenju in borbi za poštenost in pravico. Skrbno zapisani veliki in majhni dogodki vabijo k premišljevanju o prehojeni poti in k ocenjevanju dobe.

Če se ob tisoči številki „Slovenskega vestnika“ oglašijo tudi mladina, tedaj iz zavesti, da je treba ob takih mejnikih upreti pogled tudi v bodočnost, da je treba nadaljevati delo starejših. Pri tem se mladina zaveda, da sloni vse njeno prizadevanje na temeljih, ki so jih postavili starejši, posebno tistih temeljih, ki so bili postavljeni v težkem, občudovanja vrednem narodnoosvobodilnem boju. Kajti zmaga nad nasiljem je bila priborjena tudi za nas mlade, naši očetje so šli v borbo, da ustvarijo pravičnejše odnose med ljudmi, da zgradijo mladim lepšo bodočnost v miru in enakopravnosti. Mladina se mora oddolžiti tem žrtvam starejše generacije s tem, da dosledno nadaljuje borbo za pravico in enakopravnost, da v današnjih razmerah odločno nastopa proti krivici in laži in da stori vse za končno uveljavljenje resnično demokratičnih načel v družbi, v kateri živi.

Naša mladina ne bo gojila ozkega nacionalizma in usmerjala svojega dela zgolj v potegovanje za drobne koncesije v naših narodnostnih zahtevah. Zavedajoč se temeljev narodnoosvobodilnega boja slovenskega naroda, postavlja mladina borbo za narodnostne pravice na osnovo splošne borbe za demokracijo, kajti nacionalno enakopravnost je mogoče doseči le v dejanski demokraciji, narodna enakopravnost je rezultat demokratičnih odnosov med večinskim in manjšinskim narodom.

Posameznik ne more doseči tega cilja, zato se povežejo somišljeniki v organizirano skupnost. Naša mladina ima tako skupnost — Zvezo slovenske mladine, kjer je prostora za vsako slovensko dekle, za vsakega slovenskega fanta, ki se zaveda nujnosti uveljavljanja demokratičnih načel v naši družbi, v naši državi. Je to organizacija mlade generacije, ki išče v današnjih razmerah nove poti in nove rešitve nacionalnih in splošnih družbenih problemov. Skupni cilj nas druži v skupnem prizadevanju za dejansko enakopravnost, v organizaciji, ki ni le formalna, temveč živ organizem, gibčen in hkrati odporen proti napadom nasprotnikov.

Niso lahke naloge, ki čakajo našo mladino. Rešili jih bomo le, če se ne bomo zaprli vase, če se ne bomo ustrašili novih, še ne izhujanih poti in predvsem, če ne bomo zgubili vere v naš narod in v nas same.

Dr. Pavle Apovnik

„Slovenskemu vestniku“ ob njegovem jubileju:

Pozdrav prvega izdajatelja

Pred petnajstimi leti se je rodil „Slovenski vestnik“. Bil je potreben, ker tedanji slovenski list na Koroškem v bistvu ni zastopal interese in želje koroških Slovencev, ker ni bil usmerjen za potrebe in želje našega naroda z ozirom na novi čas potrebnega, doslednega in bolj konstruktivnega socialnega delovanja. Poleg tega pa je igral tedaj precej odločilno vlogo vpliv angleške zasedbe, ki je bil vse prej kakor v zaščito že stoletja tlačenega in načrti germanizaciji izpostavljenega naroda.

Nujno potrebno je bilo torej, da se v pravem interesu našega slovenskega življa na Koroškem oglasimo v naprednem smislu, naslonjeni na matični slovenski narod.

Začetek izdajanja lista razumljivo ni bil lahek, kakor že vsak začetek. Ščasa pa se je udeleževalo vedno več pridnih in požrtvovalnih sodelavcev, rešilo se je pereče vprašanje domače tiskarne, tako je postal list tudi v tem pogledu neodvisen.

Stvarno se lahko po teh petnajstih letih reče, da je list tako napredoval, da nudi našim slovenskim rojakom na Koroškem vsestranski vpogled v naše tekoče življenje, naše težnje, svetovne dogodke, šport, gospodarstvo, gospodinjstvo, leposlovje, pouk, zabavo itd.

List skrbi predvsem tudi, da je naš matični narod v vseh naših stremljenjih in težkočah primerno obveščen.

Pripomniti je še treba, da je „Slovenski vestnik“ v načelnih vprašanjih — kolikor se sploh da — dosleden in napram drugim naziranjem objektiv. Isto velja tudi v mednarodnem pomenu in pogledu. S potrebno dobro voljo in stvarnostjo se mora to priznati!

Bodimo prepričani, da bo ostal „Slovenski vestnik“ svojim načelom kot branitelj težen koroških Slovencev zvest in nam bo še naprej služil z vsestranskimi informacijami in nauki!

S tem naj bodo povezane čestitke ob 15-letnici!

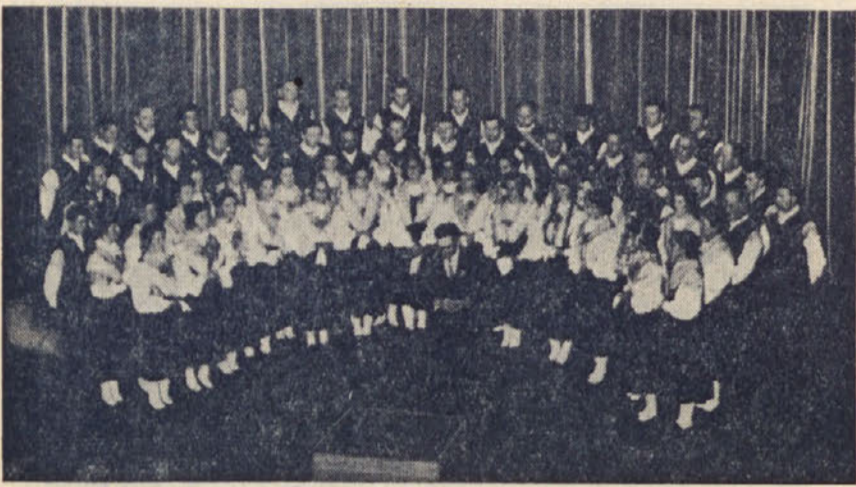
Dr. M. Sch.

Ob jubilejni številki „Slovenskega vestnika“

V naši zavesti je danes v pojem slovenske skupnosti vključen slovenski človek Koroške prav tako trdno, kot je bil kadar koli. Kjer koli Slovenec govori in razmišlja o svojem narodu, vključuje tudi vse tiste ljudi, ki živijo v krajih, ki leže onstran državnih meja.

Posebno zdaj, ko ima naš narod tostran meja takšne možnosti za vsestranski razvoj, kot jih ni imel še nikoli, ko se v skupnosti z ostalimi jugoslovanskimi narodi uspešno bori celo za svobodo daljnih ljudstev, o katerih je pred desetletji komajda kaj vedel, ko izdatno prispeva h graditvi in utrditvi socializma ne samo pri nas doma, marveč tudi v svetu, nam je usoda naših narodnih delov še bližja. In prav v tem času velikih, revolucionarnih idej, za katerih zmago mali slovenski narod sorazmerno ogromno žrtvuje, se mora del tega naroda še naprej boriti za osnovne narodne in človečanske pravice. Prebujati pomagamo stoletja in stoletja izkoriščena in tlačena ljudstva, h kulturi in civilizaciji pomagamo dvigati prostori in raznoliki afriški kontinent, istočasno pa moramo gledati, kako se mora onstran Karavank naš človek boriti za vsake napis v svojem jeziku. Aktivno spremljamo znanstvene podvoje sodobnega človeka in skorajda smo bolj prepričani v vrnitev prve skupine ljudi iz vesoljstva, ki je bilo doslej človeštvu zapečaten s tisoči in tisoči pečati, kakor pa v to, ali bo našim koroškim rojakom uspelo obdržati v pribodnjem šolskem letu vse svoje letošnje šolarje pri slovenskem pouku, čeprav, kakor smo se slovenski pisatelji in pesniki lahko prepričali na letošnjih literarnih nastopih, je slovenska beseda na Koroškem živa in jo koroški Slovenec prav tako ljubi kot drugod na Slovenskem.

To vznemirja vsakega Slovenca, a obenem ga tudi izpodbuja, da se še odločneje bori za cilje, ki so si jih postavili naši narodi med narodnoosvobodilno borbo, saj vidi v izpolnitvi teh ciljev tudi ugodno rešitev še nerešenega narodnostnega vprašanja vseh tistih rojakov, ki so ostali tudi po drugi svetovni vojni izven naših državnih meja.

Več dejstev na samem Koroškem pa nam vliva upanje v tako rešitev. Eno izmed njih je nepotrjeno izhajanje »Slovenskega vestnika«, ki teden za tednom našemu človeku na Koroškem govori v njegovem materinem jeziku o dogajanjih v njegovi državi, v naši državi in v velikem svetu, pripoveduje mu o velikih in drobnih človeških zadevah in mu posreduje tudi mnogo tega, kar je ustvaril in kar nenehno ustvarja slovenski pisatelj in pesnik na tej strani Karavank. V vsaki izmed dosedanjih 999 številke tega časopisa je lahko hribovec na Podpeci, kmet v Podjuni, Rožu in Zilji, delavec v industrijskih središčih in inteligent v Celovcu ter drugih mestih našel nekaj, kar je bistrilo njegov pogled in utrjevalo njegovo narodno zavest, ki jo tlači in deluje zoper njo toliko in toliko najrazličnejših faktorjev.

Ob tisoči številki »Slovenskega vestnika« slovenski književniki čestitajo njegovim urednikom in sodelavcem, ki se morajo pri svojem delu boriti z največjimi težavami, in želijo, da bi »Slovenski vestnik« še uspešneje krepil narodno zavest našega človeka onstran Karavank, prispeval še več k enotnemu nastopu v vseh narodnostnih vprašanjih, tvoril še trdnjšo vez med koroškimi Slovenci in nami, obenem pa tudi še čvrstejši most med obema sosednjima državama ter tako pomagal pregnati sedanjo trpkost in grenkobo iz zavesti slehernega Slovenca, ko pomisli na rojake onstran Karavank.

ANTON INGOLIČ
predsednik Društva slovenskih književnikov

M—E—J—A

med narodi

Kulturni in gledališki stiki

med Koroško in Slovenijo

Ob jubilejni tisoči številki celovškega »Slovenskega vestnika«, ki nedvomno pomeni zlasti za Slovence na Koroškem dogodek izrednega kulturnopolitičnega pomena, bo, mislim, prav, če se tudi nekoliko ozremo, kakšni so bili doslej v zadnjem desetletju kulturni stiki med Koroško in Slovenijo, kakšen je rezultat dosedanje medsebojne kulturne izmenjave in kaj bi se nemara v tej smeri v prihodnje še dalo doseči. Tesno sosedstvo dveh dežel, ki ju še tesneje povezuje in hkrati tudi obvezuje obstoj in življenje slovenske manjšine na Koroškem, naravnost narekuje obema sosedama, da se povežeta ne le v smeri gospodarske, temveč prav tako tudi v smeri tesnejše kulturne izmenjave. Edino na tej podlagi medsebojnega spoznavanja in spoštovanja bomo namreč mogli med seboj pravično in pravilno uravnati in sproti izglajevati trenja, ki od časa do časa nastajajo zlasti zaradi občutljivega vprašanja tretiranja narodnostne manjšine.

Slovensko ljudstvo živi v svobodni državi bujno kulturno življenje, ki se intenzivno razvija na vseh področjih, od književnosti do likovnih umetnosti in od glasbe do gledališča. Raven vsega tega razvejanega kulturnega ustvarjanja v Sloveniji ne zaostaja več za drugimi narodi v Evropi, saj je za to danes že mnogo dokazov bodisi zavoljo številnih svetovnih uspehov, ki jih danes dosegajo zapovrstjo n. pr. naši likovniki na mednarodnih razstavah, ali pa zavoljo uspehov slovenskega gledališča, ki je prav tako že ponovno z vidnimi priznanji prodrlo v Evropo. Zato tudi nikakor ni čudno, če je prav Slovensko narodno gledališče bilo, mislim, po vojni prvo, ki je leta 1950 prestopilo avstrijsko mejo in z velikim umetniškim uspehom nastopilo tako v Grazu kot tudi v Celovcu. Slovenska Opera je takrat v obeh mestih prikazala dve jugoslovanski deli, in sicer Hrističev balet »Ohridska le-

genda» in Gotovčeva opera »Ero z onega sveta«.

Nastopu Opere je nato sledila Drama SNG, ki je leta 1952 ponela na Koroško uprizoritev Kreftovih »Kranjskih komedijantov«. Za povračilo je nato leta 1953 Mestno gledališče iz Celovca prineslo v Ljubljano Millöckerjevega »Dijaka prosjaka«, medtem ko je že nekaj tednov pozneje Opera SNG ponovno nastopila v Celovcu in prikazala Dvorakovo »Rusalko«, Foersterjevega »Gorenjskega slavčka« in Lhotka-Mlakarjev balet »Vrag na vasi«.

Obe gledališči sta nato izvedli izmenjavo gostovanj tudi v naslednjem letu 1954, ko je celovško Mestno gledališče nastopilo v Ljubljani s Straussovo opereto »Nepotir«, naša Opera pa je nastopila v Celovcu s Suttermeisterovim delom »Romeo in Julija«, Rossinijevim »Seviljskim brivcem« in z Baletnim večerom, ki je bil sestavljen iz več krajših baletov. Podobno je bilo tudi leta 1957, ko so Celovčani nastopili v Ljubljani z Rossinijevo opero »Pepelka Angelina«, naša Opera pa je nastopila v Celovcu z dvema predstavama Wolf-Ferrarijevih »Štirih grobijanov«.

Razen izmenjave gledaliških predstav med Ljubljano in Celov-

cem sta vmes zamenjala gostovanja tudi Maribor in Celovec, tako da je končno število izmenjalnih gledaliških gostovanj med Koroško in Slovenijo še večje kot je tu navedeno. Ob vsakem izmed teh ansambelskih nastopov slovenskih gledališč na Koroškem je bila tudi vedno po ena predstava, ki je bila namenjena izključno našim rojakom, koroškim Slovencem, tako da so ta gostovanja tudi po tej plati v polni meri dosegla svoj namen in so za naše rojake vsakič pomenila pravo umetniško odkritje. Slovenska odrska beseda in nastopi slovenskih opernih pevcev so jim v domačem jeziku odpirali nov svet, svet visoke gledališke umetnosti, ki bogati duha in plemeniti srce in tudi povezuje narode, ki so dobre volje.

Toda s temi ansambelskimi gostovanji še niso izčrpani vsi dosednji medsebojni gledališki stiki. Naše Slovensko narodno gledališče je Mestnemu gledališču v Celovcu nekajkrat priskočilo na pomoč tudi s posameznimi umetniki, ki jih je celovško občinstvo vse po vrsti navdušeno sprejelo. Tako je leta 1954 nastopila v Celovcu z vrsto predstav sopranistka Nada Vidmarjeva v glavni vlogi Violette v Verdijevi »Traviati«, v isti vlogi pa je prav tako uspešno leta 1957 gostovala v Celovcu tudi naša so-

Gospodarski odnošaji

Trgovinska zbornica za LR Slovenijo

Obmejna lega naše republike in razmeroma tesni gospodarski, turistični in kulturni stiki z neposrednim zamejstvom se med drugim odražajo tudi v obsegu menjave med obema področjema. Avstrija spada med naše pomembne zunanjetrgovinske partnerje. Medtem ko je bila pri jugoslovanskem izvozu in pri uvozu med posameznimi državami na sedmem mestu, je bila pri izvozu iz Slovenije Avstrija na petem, pri uvozu pa celo na tretjem mestu. Izvoz iz LR Slovenije v Avstrijo, dosežen v letu 1960, predstavlja 7,5 % vsega izvoza, uvoz pa 6,9 % vse vrednosti blaga, uvoženega v lanskem letu v LR Slovenijo. Ne da bi se spuščali v naštevavanje posameznih artiklov, ki so predmet medsebojne izmenjave, lahko ugotovimo, da je Avstrija zaradi bližine prirodno tržišče za hitro pokvarljive artikle, kakor tudi za take, ki zaradi voluminoznosti ne prenesejo visokih prevoznih stroškov. Tako zajemajo dobro polovico našega izvoza rude in barvaste kovine, drugo važno skupino predstavljajo prehrabeni artikli, ne moremo pa še biti zadovoljni z višino izvoza končnih izdelkov naše industrije na to tržišče. Gotovo je, da je temu večkrat krivo nepoznavanje naših izdelkov, čeprav je zlasti med blagom za široko potrošnjo dosti proizvodov, ki po namenu, kakovosti in ceni popol-

noma zadovoljijo še tako zahtevnega kupca.

Omeniti je potrebno, da se poleg redne blagovne menjave z Avstrijo odvija še dodatno trgovanje v okviru sejemskih sporazumov, katerih izredni pomen se je pokazal zlasti v zadnjem času v tem, da preko razstav na velesejnih seznanjajo avstrijski trg tudi z našimi novimi industrijskimi izdelki. Z Avstrijo sklenemo vsako leto štiri sejemске sporazume, in sicer razstavljamo poleg Celovca še na obeh sejmi v Grazu in v Innsbrucku. Obseg sejemskih kontingentov je v primerjavi s celotnim obsegom zunanjetrgovinskega prometa med obema teritorijema relativno skromen, pomembna je pa struktura blagovnih list, ki vsebuje, kot že omenjeno, poleg tipičnih artiklov obmejnih področij tudi končne industrijske izdelke. Nosilci kontingentov so odgovarjajoče trgovinske zbornice na avstrijski ter trgovinski zbornici LR Slovenije in LR Hrvatske na jugoslovanski strani. Skupno znaša višina kontingentov nekaj nad 28 milijonov šilingov po izvozu in prav toliko po uvozu, realizacija odpade približno na polovico med LR Slovenijo in LR Hrvatsko. Interesantnost teh kontingentov se kaže v tem, da so vsi kontingenti popolnoma izčrpani ter da so gospodarski predstavniki obeh strani močno zainteresirani na povečanju blagovnih list. V okviru

Die slowenischen Sendungen

im Oesterreichischen Rundfunk — Studio Klagenfurt

Die Aufgaben der Rundfunkstationen in der freien Welt sind die, dass die persönliche Freiheit des Wortes und der Meinungsbildung oberster Grundsatz für die Programmgestaltung sein muss.

Nach Beendigung des 2. Weltkrieges und der Besetzung Kärntens durch die britische Besatzungsmacht, die den Rundfunk in Klagenfurt kontrollierte, wurden ab 6. 1. 1946 auch slowenische Sendungen in das Programm der Sendergruppe Alpenland aufgenommen. Damit hat die damalige britische Besatzungsmacht zum Ausdruck gebracht, dass sie die zwei Volksgruppen im Radioprogramm vertreten haben will, was dann später durch die Publikationsfreiheit in der Präambel des Staatsvertrages zum Ausdruck kam.

Anfangs wurden täglich 5 Mi-

nuten Nachrichten in slowenischer Sprache gesendet. Nach einigen Monaten wurde diese Sendereihe erweitert mit Pressekommentaren auf täglich 15 Minuten. Nach einem Jahr war man so weit, dass einheimische Chöre wieder ihre Arbeit aufnehmen konnten und sich zur Mitarbeit im Rundfunk in Klagenfurt zur Verfügung stellten. Im Jahre 1950 wurden 448 Sendungen in einer Gesamtdauer von 210 Stunden gesendet. Es muss hier aber im besonderen betont werden, dass das Einsetzen der slowenischen Sendungen auf der Basis der Gleichberechtigung der Minderheiten in Kärnten lag. Im Jahre 1949 wurde von seiten der Kärntner Landesregierung ein bevollmächtigter Leiter für die österr. Belange im Rundfunk eingesetzt (Dir. Peter Goritschnig).

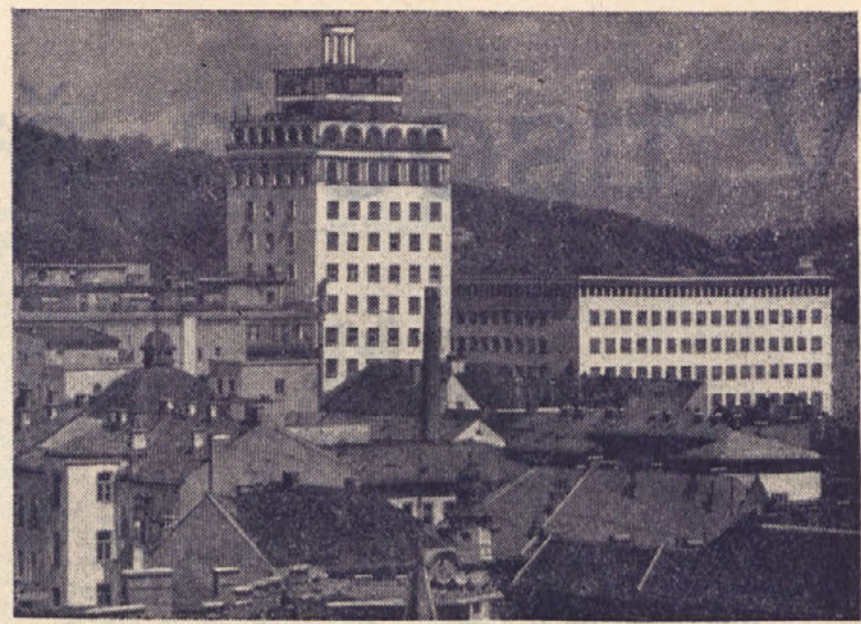
Ich habe damals erkannt, dass nicht ein Druck — möge er ausgeübt werden wohin auch immer — die Basis bildet, Versäumtes vieler Jahre nachzuholen, sondern vielmehr nach dem physikalischen Grundgesetz einen Gegendruck auslöst, der nicht dazu angetan ist, einen wahren Frieden im Zusammenleben der Völker herbeizuführen. Ich sah vielmehr in dem Verbleiben der slowenischen Sendungen im Österr. Rundfunkprogramm des Studios Klagenfurt eine Beruhigung der Atmosphäre und der gegenseitigen Achtung.

Selbstverständlich waren die slowenischen Sendungen zur Zeit der britischen Besatzungsmacht nicht das, was wir uns vorstellten unter „Kultureller Betreuung der Slowenen in Kärnten“. Inhaltlich wurden diese Sendungen geändert und dienen heute primär der Förderung kultureller Aufgaben und Eigenschaften, die jedes Volk von sich heraus entwickelt.

Aber lassen wir nun den Referenten dieser Sendungen — Hr. Helmut Hartmann zu Worte kommen und seine Betrachtungen über das slowenische Programm wiedergeben:

„In der Zusammensetzung des Programmes — überwiegend musikalische Sendungen — was vielleicht auch die Stärke dieses Programmes sein mag, weil diese musikalischen Sendungen auch von sehr vielen Hörern, die der slowenischen Sprache nicht mächtig sind, gerne gehört werden.“

Besonderes Gewicht wird auf die Pflege des Heimat- und Staatsbewusstseins, des Volks- und Brauchtums gelegt; bisher wurden alle Bräuche der Kärntner Slowenen in Form von Reportagen und Hörbildern aufgenommen und gesendet. In jahrelanger Zusammenarbeit zwischen dem Rundfunk und den leistungsfähigen Chören konnte eine ansehnliche Anzahl von bodenständigen Liedern und instrumentalen Kompositionen der Hörschaft vermittelt und im Ton-

trägerarchiv festgehalten werden. Selbstverständlich ist das slowenische Programm auch international abgestimmt. Bei Gastspielen aus dem benachbarten Ausland (Jugoslawien und Italien) wird jede Möglichkeit wahrgenommen, um Aufnahmen von Darbietungen in slowenischer Sprache durchzuführen.

Es mag im allgemeinen vielleicht gerade bei diesen Sendungen ein Kuriosum sein, dass das Referat für slowenische Sendungen nur auf Tonträgeraufnahmen, die im Studio Klagenfurt gemacht werden, also nur auf Eigenproduktion zurückgreifen kann, da Industrieträger nicht existieren.

In den vergangenen 10 Jahren wurden im ersten Programm aus dem Studio Klagenfurt 4.819 slowenische Sendungen mit einer Gesamtdauer von 2.555 Stunden gesendet. Der tägliche Anteil, bezogen auf das Sendeprogramm des Oesterreichischen Rundfunks, beträgt 10 bis 12 Prozent der gesamten Sendezeit.

Es liegt eine Menge Arbeit und Sorge hinter den angeführten, trockenen Zahlen, aber es ist uns besondere Genugtuung, dass lobende Anerkennung für das objektive Arbeiten in den Nachrichtensendungen und für die künstlerische Qualität in musikalischen Sendungen aus dem In- und Ausland vorliegen.

Man kann abschliessend feststellen: es hat sich eine Einrichtung, die weder durch Gewalt, noch durch Verträge geschaffen wurde, zum Wohl der Menschen in Kärnten, die zweierlei Sprachen sprechen, eingeführt und gefestigt.“

So weit der Referent für slowenische Sendungen.

Die grosse Aufgabe des Rundfunks liegt nicht in der Produktion und Abstrahlung von Sendungen für ein Dorf und einen Markt oder eine Stadt, sondern das Augenmerk bei der Erstellung dieser Sendungen muss auf die weltweite Wirkung des Rundfunks und die Folgen eines nicht dementsprechend gebauten Programmes gerichtet sein.

Wie kein anderes Mittel der Publizistik, kann der Rundfunk Menschen zusammenführen durch akustische Darstellungen und in Zukunft wird das Fernsehen diese Aufgabe erweitern und vollenden. Ausgangspunkt der intern. Gemeinsamkeit muss und wird aber stets die gesetzte Ordnung sein, die im Rundfunk walten muss, es ist klar, dass persönliche Interessen zurücktreten vor Gemeininteressen eines ganzen Volkes. Die echte Erfüllung der Rundfunkarbeit findet sich aber nur im freiwilligen Zusammenwirken auf dem Programmgebiet und in dem höheren Gesetz des guten Willens.

Dir. P. Goritschnig
— Studioleiter —

pranistka Manja Mlejnikova. Mariborski tenorist Jernej Plahuta pa je v Celovcu sprejel celo daljši redni angažma.

V celovškem gledališču sta bila za svojo pomoč deležna velikega priznanja tudi dva naša slovenska režiserja, in sicer dr. Bratko Kreft, ki je režijsko postavil zanimivo dramo slovenskega dramatika Slavka Gruma „Dogodek v mestu Gogji“, in Ciril Debevec, ki je v Celovcu režiral Gounojevo opero „Faust“ („Margarethe“).

Z nadrobnejšim prikazom dosedanjih gledaliških stikov med obema deželama pa še zdaleč niso izčrpana vsa kulturna področja, na katerih smo doslej te stike gojili in tudi uspešno izvajali zamenjavo. Izmenjane so bile slikarske in kiparske razstave, v Celovcu je tudi nastopila Slovenska filharmonija, po vsej južni Koroški so večkrat nastopili slovenski književniki, ki so na književnih večerih recitali svoja izbrana dela, vso Koroško pa je s svojo pesmijo prav tako ponovno z uspehom prepoštoval naš znani komorni ansambel „Slovenski oktet“ itd.

Ob tem bežnem pregledu lahko ugotovimo, da pri dosednji gojilvi kulturnih stikov med obema deželama pripada odlično mesto prav gledališkim umetnikom in gledališki umetnosti, in to zlasti z naše slovenske strani, saj je naše Slovensko narodno gledališče prikazalo v Celovcu celo vrsto res kvalitativnih del, ki so bila hkrati prikazana na izredno visoki izvajalski ravni. Tudi celovško Mestno gledališče, ki živi in dela v precej težjih pogojih kot SNG v Ljubljani, je pri svojih nastopih v Ljubljani zapustilo prav simpatičen vtis pri občinstvu.

Dosedanje sodelovanje na kulturnem področju je vsekakor pokazalo, da so ti stiki lahko uspešni in da lahko mnogo doprinesejo k zblizovanju in razumevanju dveh sosednih ljudstev. Zato je potrebno za naprej te stike ne samo ohraniti, temveč obojestransko še poživiti povsod tam, kjer moremo drug drugemu pokazati rezultate resnih stremeljenj tudi na področju umetnosti in kulture.

Smiljan Samec
upravnik SNG v Ljubljani

med Koroško in Slovenijo

ob jubileju „Slovenskega vestnika“

celovškega velesajma se sprejme vsako leto blagovna lista v višini 6,8 milijonov šilingov v vsako smer. Poslovanje po tem kontingentu se razvija nemoteno v obojestransko zadovoljstvo ter je kontingent vsako leto v celoti izkoriščen.

Trgovinska zbornica za LRS, ki je bila prvi pobudnik za uvedbo teh dodatnih sejemskih sporazumov, je pokazala svoje zanimanje na teh sejnih tudi s tem, da je v letu 1957 zgradila na celovškem velesajmu lasten jugoslovanski paviljon, ki je ena najbolj reprezentativnih zgradb na tem sejmu. V tem paviljonu razstavljajo vsako leto ob priliki celovškega velesajma naša podjetja in tako se preko gospodarskih odnosov obnavljajo in utrjujejo tudi kulturni, turistični in drugi stiki, ki so pogoj za sodelovanje in mirno sožitje med narodi.

Pospešitev in poglobitev teh odnošajev lahko z upravičenostjo pričakujemo z ustanovitvijo sejma Alpe-Adrija. Ustanovitev take institucije na jugoslovanski strani bo pritegnila avstrijske gospodarske kroge, kakor tudi mnoge privatne obiskovalce, ki si bodo hoteli ogledati razstavo. Na ta način bi bila dosežena v okviru sporazumov popolna enakopravnost med jugoslovanskimi in avstrijskimi gospodarskimi partnerji in bi tudi naša stran koristila vse ugodnosti teh

dodatnih blagovnih menjav tako v ekonomskem kot v turističnem pogledu. Sejem Alpe-Adrija bo v Ljubljani, kjer je že primeren razstavn prostor na Gospodarskem razstavišču, poleg tega pa zagotavlja dolgoletna sejemska tradicija glavnega mesta Slovenije, da bodo te razstave vsebinsko in organizacijsko temeljito pripravljene. Blagovne liste, ki se bodo sprejemale v okviru sejma Alpe-Adrija, predstavljajo povečanje dodatne blagovne izmenjave med obema državama.

Zadnji ukrepi obeh vlad glede ureditve malo-obmejnega prometa med obmejnima področjema Avstrije in Jugoslavije, ki zadevajo prehode fizičnih oseb iz teh predelov, vprašanja dvolastnikov in njihovega pridelka in še razna druga vprašanja, so pozitivno vplivali na pojačanje tega prometa. Obe strani bosta storili vse, da bodo čimprej odstranjene tudi prometne ovire, ki jih predstavljajo težko prehodne Karavanke. Z izgradnjo predora skozi Ljubelj bo moderna avto-cesta povezovala obe sosedni področji. Razne prirodne in zgodovinske zanimivosti naše republike kakor tudi lepote jadranske obale bodo gotovo pritegovale vedno več avstrijskih turistov, pa tudi naši obiski priznanih lepot Koroške dežele bodo vse pogostejši.

V tisočih številkah v petnajstih letih našega glasnika...

The collage features numerous front pages of the newspaper 'Slovenski vestnik' from the period 1946-1961. The mastheads are prominent, often with the year of publication. Key headlines include:

- 1946:** 'Z BORBO SMO SI PRIBORILI PRAVICO, DA O SVOJI USODI ODLUČAMO SAMI' (With the struggle we have won the right to decide our own fate).
- 1947:** 'Z obsodbo Maier-Kaibitscha mora biti obsodeno vse nasilje nad koroškimi Slovenci' (With the condemnation of Maier-Kaibitsch, all violence against Carinthian Slovenes must be condemned).
- 1948:** 'RESNICA O SLOVENSkih ZADRUGAH IN O POPRAVI SVOJE NAŠIM IZSELJENCEM.' (The truth about Slovenian cooperatives and the correction of our emigrants).
- 1949:** 'Koroški Slovenci ogorčeno protestirajo proti odklonitvi javnopravnega priznanja Osvobodilne fronte za Slov. Koroško' (Carinthian Slovenes angrily protest against the denial of the legal recognition of the Liberation Front for Carinthian Slovenes).
- 1950:** 'V narodnosvobodilni borbi smo prelomili z duhom hlapčevstva' (In the national liberation struggle we broke through the spirit of serfdom).
- 1951:** 'Koroški Slovenci bomo volili KÖRNERJA' (Carinthian Slovenes will vote for Körner).
- 1952:** 'Našo knjigo v vsako hišo' (Our book into every house).
- 1953:** 'Protest SPZ zaradi gonje proti slovenskemu pouku' (Protest of the Slovenian People's Party due to persecution against Slovenian education).
- 1954:** 'Deželni glavar Wedonig za kulturno svobodo in strpnost do Slovencev' (Regional Governor Wedonig for cultural freedom and tolerance towards Slovenes).
- 1955:** 'Leto razgaranja za koroške Slovence' (Year of upheaval for Carinthian Slovenes).
- 1956:** 'Odlučna manifestacija za naše pravice' (Decisive demonstration for our rights).
- 1957:** 'RESOLUCIJA sprejeta na skupnem shrovanju ZBO in...' (Resolution adopted at the joint meeting of ZBO and...).
- 1958:** 'Ne more biti rešitve' (There can be no solution).
- 1959:** 'Izvajanje člena 7 državne pogodbe' (Implementation of Article 7 of the state treaty).
- 1960:** 'Dan vstaja slovenskega ljudstva' (Day of the rising of the Slovenian people).
- 1961:** 'Načela naše manjšinske politike' (Principles of our minority policy).

Two portraits of Dr. Franci Zwitter are overlaid on the collage. One is a larger, more detailed portrait on the right side, and another is a smaller one in the bottom left corner. A caption below the smaller portrait reads: 'Dr. Franci Zwitter glavni urednik od začetka do 1949' (Dr. Franci Zwitter, chief editor from the beginning to 1949). Another caption near the larger portrait reads: 'Rado Janežič glavni urednik od 1958 dalje' (Rado Janežič, chief editor from 1958 onwards).

1000

Naš list – glasnik ljudstva od Zile do Podjune

Ob jubilejni 1000. številki „Slovenskega vestnika“ so dali tudi številni naročniki in bralci svoja mnenja in pripombe o našem glasilu. Mnenja so si v bistvu slinčna in slinčna, predvsem pa je poudarek v tem, da predstavlja slošč številki „Slovenskega vestnika“ setev in žetev klenega zrna našega skupnega hotenja, prizadevanja za pošteno, pravično in zakonito uresničitev prirnodnih pravic in enakopravnosti od pradavnih dni na tej zemlji živečega slovenskega ljudstva. Hkrati so izjavljali, da je list širil pogumno pravo socialno prosveto in miselnost, odpiral oči, obračunal s temno preteklostjo ter bil glasnik za resnico in pravico. Pravica je nedeljiva in pripada v enaki meri močnejšim kakor šibkejšim. Na vseh straneh pa je utiral pot do soglasja in sporazumevanja ter prijateljskega sožitja med obema narodoma v deželi v pravem smislu socialističnih naprednih načel. Vsak dobrohoten glas iz večinskega naroda, ki je obsojal narodno nestrpnost in šovinizem, je toplo pozdravil, brez strahu in oklevanja pa se je zastavil proti vsakemu kratenju naših narodnih, gospodarskih in socialnih pravic in izmalčevanju našega nacionalnega bistva od katere koli strani in politične barve.

Jurij Pečnik, kmet iz vasi Podjune pravi: Vestnik me obvešča o vsem, kar tudi sam v sebi ču-
fim. Tega našega tedenskega glasila ne bi mogel več pogrešati. Ne bi lahko v kratkem povedal, kaj mi najbolj ugaja, skratka list je informativen, poučen in zanimiv na vseh straneh. Pripominim še, da se nisem dal motiti, ko so prihajali ljudje in mi naš list odsvetovali, ker jim ne gre v njihov račun.

Kori Pörč iz Škofič, hkrati poslovodja Kmečke gospodarske zadruge na Brnci, je povedal, da je bil srečen, ko je pred petnajstimi leti nesel prve številke tiskanega Vestnika, ki so ga fiskali na Dunaju, v Železno Kaplo. Skoraj še toplo prvo številko so ljudje z navdušenjem sprejeli. Srečal pa je nekoga, ime tega izobraženca si pridruže, ki je listu prerokoval kratko življenje. Minilo je 15 let, ko ga z veseljem beremo in ga bomo še brali. Vse grožnje od najrazličnejših strani in tudi neupravičena in zlohotna ekskomunikacija s strani ordinariata ni uničila lista, „Slovenski vestnik“ se je uveljavil in usidral v vrstah slovenskega ljudstva vseh plasti na naši zemlji. Osvojil si je priznanje v dosledni borbi za narodnostni, socialni in gospodarski razvoj in napredok našega ljudstva. Ob tem lepem jubileju našega glasila bom prispeval 100 šilingov, po svojih skromnih močeh, za fiskovni sklad.

Star naročnik Mišič iz Črgovič pripominja, da mu je list nepogrešljiv tovariš in spremljevalec in sodi, da je posebna vrlina lista, ko ima pogum odločno povedati vse, kar je prav in brez oklevanja obsojiti, kar ni prav, med drugim tudi o nerazumevanju našega vprašanja na strani politične stranke, od katere bi pričakovali, da bo po svoji ideologiji imela več razumevanja za pravične odnose med narodoma.

Peter Kofler iz Štebna na Zili čestita listu k 15-letnemu jubileju in poudarja njegovo odlično poslanstvo v ustreznem obveščanju bralcev o naših narodnostnih, gospodarskih, kulturnih in socialnih vprašanjih, o dogodkih po naših vaseh, vsepovsod, kjer živi slovensko govoreče prebivalstvo. Tako je dejansko odmev našega skupnega hotenja.

Zadružni poslovodja Lojze Kristof (odlikovan ob 40. obletnici Zveze slovenskih zadrug z združnim priznanjem v zlatu) pove, da je sam in so bralci, s katerimi

priide pri svojem poslovanju v stik, z obveščanjem lista o domačih in tujih dogodkih s kritičnimi pripombami v demokratični smeri zelo zadovoljen, posebno pa tudi, da poroča in opisuje tudi naše združno delovanje, kar je važno, da ljudje zvedo, kako se razvija naše združno gospodarstvo in le želi, da bi list na tem važnem področju še več storil, posebno še s poučnimi in propagandnimi članki o zadružništvu.

Janez Weiss iz Št. Janža v Rožu pove na kratko: „Slovenski vestnik“ nam ugaja zaradi tega, ker nas zbližuje, drami naše ljudstvo ter utira pot k gospodarskemu, socialnemu in miselnemu napredku. Hkrati je njegova velika vloga v tem, da je odločen pobornik za naše pravice na vseh področjih, pa tudi klicar k zbliževanju in razumevanju med narodi sosedi. Ob pomembnem jubileju želim listu nadaljnega razmaha in uspehov ter mislim, da to željo lahko izrazim v imenu mnogih.

Jurij Štular je napisal, da bralci hrepeneče pričakujejo naš list od številke do številke. Vse strani so posredno ali neposredno namenjene blaginji in napredku koroških Slovencev. Pripominja še, da bi list prinašal v podlistku še kakšno Prežihovo povest, na primer „Doberdob“, ker je Prežih našemu ljudstvu tako blizu. Želel bi tudi več leposlovnih prispevkov iz domačih vrst.

Lovro Kramer v Škofičah navdušeno poudarja, da sam in mnogi drugi somišljeniki vsak teden težko čakajo, da poštar prinese naš list poln novic na dom. Pridružni hočem in moram, da korektno zastopa naše koristi na vseh naših perečih področjih, ne hvalisa samo, temveč po potrebi udari tudi do najvišjih mest. Krajevni dogodki po naših vaseh in dolinah, ki jih list prinaša, pa nas vežejo še bolj v skupno družino in je le želeli, da bi jih bilo še več iz vseh naših naselij.

Ugleden kmet, bivši blaški župan in član okrajne kmečke zbornice v Velikovcu Mirko Kumer pove, da kmete med drugimi zanimivimi in poučnimi stvarmi v listu posebno zanimajo obvestila naprednih gospodarjev. Rubrika je urejevana skrbno in dobro. Uredniku je treba priznati, da je kmečki človek in kmetijsko stroko dobro obvlada. Mislim, da mnogo bere kmetijsko strokovno literaturo. Vse kar izsledi koristnega v slo-

venskih in drugojezičnih strokovnih listih, nam v razumljivi obliki nudi v Vestniku. Kmetu je treba samo, da je naročen na Vestnik ter je poučen o razvoju najnovejših napredkov iz kmetijstva v tu- in inozemstvu. Vsa navodila in priporočila v našem listu so res sodobna in pri modernem kmetovanju uporabna. Ko kmetje listu k jubilejni številki čestitamo, želimo, da bi kmetška stran Vestnika nadaljevala na tej ustrezajoči ravni in tako pripomogla k naprednemu kmetijstvu koroških Slovencev.

Janko Zwitter iz Zahomca pozdravlja list ob 1000. številki in želi, da bi tudi v bodoče povezoval naše ljudi vse od Zile do skrajne Podjune v eni misli v skupno slovensko narodno družino na Koroškem, nadalje usmerjal našo skupno pot v prizadevanjih za naše skupne cilje na poti vedno kvišku in naprej do končne pravične ureditve tudi naših upravičenih zahtev, ki nam jih zagotavljata ustava in člen 7 državne pogodbe. List nam je dragocen obiskovalec iz tedna v teden, ker prinaša za vsakega nekaj.

Oče Franc Prušnik v Lobniku pri Železni Kapli čestita „Slovenskemu vestniku“ ob jubilejni številki s pripombo, da ta list med številnimi drugimi najraje bere, ker piše to, kar je resnica. Razen tega prinaša v domačem jeziku toliko dobrih nasvetov in poučnih člankov. Vsakemu ga priporoča in nasvetuje, da ga naroči, kajti vrednote, ki nam jih vsak teden prinaša, niso v nobeni primeri z naročnino. Širimo „Slovenski vestnik“ še povsod v vse družine, kjer ga morda še nimajo.

Pavle Kernjak iz Št. Ilja je dejal, da ne more mimo tega, da se ne bi pridružil čestitkam našemu glasilu, ki stalno pospešuje naša stremjenja za obstoj in napredok. Razen drugega vzpodbudnega in poučnega je posebno pomembno, da posveča list svoje prispevke našemu pevskemu gibanju, naši pevski kulturi, kajti nobena sila na svetu ne more ljudi bolj zbliževati, kakor harmonična melodija v pesmi. V pesmi, zrasli iz korenin naše zemlje, utripa naša sočna in življenjska narodna duša, plemeniti naše ljudstvo v lepih idealih ter ga krepi v narodni zavesti.

France Vauti iz Železne Kaple naglašča, da „Slovenski vestnik“ prav posebno upoštevajo tudi delavci in mali kmetje, ker se vedno dosledno poteguje za pravice delovnega človeka, delavca, maleda kmeta in batarja. Nekateri pravijo, da je včasih list jezikovno težje razumljiv, kar pa je seve pripisati temu, da naše šole ne posredujejo slovenski učeči se mladini znanja skupnega zbornega jezika.

Podobne izjave in pripombe iz vseh plasti našega ljudstva bi lahko navajali še dolgo vrsto. Priznanja in čestitke bralcev so zgovoren dokaz, da se je naš list kljub vsem težavam, hujskanju in natolčevanju močno usidral med slovenskim ljudstvom na Koroškem. „Slovenski vestnik“ je po mnenju bralcev in naročnikov zares v pravem pomenu besede glasnik povezave slovensko govorečih ljudi od Zile do Podjune.

Lovro Potočnik

Vorgestern, gestern, heute

Gedanken eines deutschsprachigen Kärntners, der seit Jahren unter slowenischen Landsleuten lebt, zur Minderheitenfrage und zum „Slovenski vestnik“-Jubiläum

Eine Zeitung ist ein Tagebuch. Wenn sie der Minderheit dient, wie der »Slovenski vestnik«, ist sie in ihren 15 Jahressbänden eine sauberlich notierte Chronik der Landespolitik mit ihren wechselvollen Phasen. Der »Slovenski vestnik« war und ist das Sprachrohr der fortschrittlichen Kärntner Slowenen und somit auch ein Kampfinstrument in der Abwehr der Angriffe ihrer offenen und versteckten Feinde. Darum gibt jede seiner Nummer zeitgeschichtliche Auskunft über das Minderheitenproblem in Kärnten, dessen Lösung nicht allein von der slowenischen Bevölkerung erwartet wird, sondern von allen Bürgern, die dem Lande eine friedliche Entwicklung wünschen.

Die Slowenenfrage in Kärnten war seit ihren Anfängen ein soziales Problem. Das reiche Beweismaterial aus der Habsburgermonarchie und die Ereignisse nach 1918 belegen diese Tatsachen. Die historische Klassenlage formte den Charakter und die Mentalität der Slowenen, die immer unter gesellschaftlichem Druck lebten. Sie sind Stoiker und duldsam. Ihre seelischen Merkmale, die ihnen wohl die Leibeigenschaft, die in Unterkärnten am längsten dauerte, geschlagen hat, haften ihnen noch heute an. Der Deutsche war in der Regel ihr Herr, der sie gering schätzte. Auch der Urnengang vom 10. Oktober 1920 war sozial und wirtschaftlich motiviert. Sonst hätten nicht über 10.000 Slowenen für Österreich gestimmt, das sich damals eine soziale Neuordnung gab.

Mit dem Erstarken der sozialen und politischen Reaktion in den Zwanzigerjahren, als man den »sozialen Schutt« hinwegfegen wollte, installierte sich auch jener wilde Nationalismus, der ohne Antisemitismus, deutschnationale Überheblichkeit und einem phrasenhaften »Grenzlandtum« nicht auskommt.

Trotz Versöhnungsbeteuerungen nach der Volksabstimmung begann alsbald der chauvinistische Anflug auf den slowenischen Volksteil. Alldeutsche Urlaute störten den Frieden in den gemischtsprachigen Dörfern. Später, in der Ära des Ständestaates, trat das Minderheitenproblem etwas in den Hintergrund, weil die tragende Schicht der »Vaterländischen Front« politische Existenzsorgen hatte. Der braune Faschismus warf bereits seine düsteren Schatten auf unser Österreich, das in Berlin bereits als »Ostmark« der grossdeutschen Landkarte einverleibt war. Diesem Schatten folgte bald die totale Finsternis. Die Germanen befanden sich wieder auf ihrer Völkerwanderung. Was dann kam, wissen alle, die das apokalyptische Gewitter überstanden haben oder aus den Verbannungsorten der Umgesiedelten und aus den Todeslagern heil in ihre Kärntner Heimat zurückkehren konnten.

Nach der gewaltsamen Umsiedlung begann sich der Widerstand gegen die nazistische Fremdherrschaft im gemischtsprachigen Gebiet zu verdichten, der auch von anderen Antifaschisten unterstützt wurde. Das grösste Blutopfer brachten in jener Zeit die slowenischen Freiheitskämpfer, darunter viele Frauen und Mädchen. Die Slowenen ertrugen damals die härteste Knechtschaft, die ihnen je in deutscher Sprache, mit deutschen Gewehrkolben und aufgenordeter Bestialität zu Teil wurde, die, als der Krieg zu Ende und das Dritte Reich unterging, noch tausendfach nachwirkte.

Der Staatsvertrag, dem auch unser südöstlicher Nachbar freiwillig beigetreten ist, sichert mit seinen Artikeln nicht nur die Staatsgrenze mit Garantien der Grossen Vier, sondern auch den Schutz der slowenischen Minderheit, für den nur zögernd die Durchführungsbestimmungen erlassen werden. Viele Appelle des »Slovenski vestnik«, seine Hinweise auf Beteuerungen und Erklärungen der politischen Parteien in den denkwürdigen Sitzungen des Kärntner Landtages vom 28. 1. 1947 und 9. 10. 1960, wonach den Minderheiten Gerechtigkeit widerfahren werde, verhallen ungehört.

Das Hindernis für eine generelle Lösung des Minderheitenproblems und damit des friedlichen Beieinanderlebens der beiden Volksstämme in Kärnten ist wohl einer handvoll Drabtziebern, deren nazistische Paralyse schon oftmals diagnostifiziert wurde, zuzuschreiben; ihre Diskriminierung und Hetze, von der leider allzuvielen Zeitgenossen erfasst worden sind, stört den Befriedigungsprozess im Lande. »Wie lange noch wird man mit parteipolitischem Opportunismus dieser Eichmannschaft die Mauer machen, die täglich die Demokratie und den Frieden im Lande untergräbt?« ist eine oft gestellte Frage aller Kärntner, die friedfertig und guten Willens sind. Jede vernünftige Lösung der Probleme der Minderheit unter solchen Aspekten muss eine Farce bleiben, solange diese hochgezuchteten wie masslosen Apologeten, denen ein wirksamer Minderheitenschutz nie ins Konzept passen wird, oben und unten Gehör finden. Man hat diesen ewig Gestrigen, die ihren Bedarf am kalten Krieg noch nicht gedeckt haben, trotz Integrationsbestrebungen und Bekenntnissen zur Europaidee und zu Kulturabkommen schon zu viel Zugeständnisse gemacht. Ein solches Zugeständnis z. B. war die Elternbefragung, deren negatives Ergebnis schon von vornherein feststand. Wer die ethnische Situation und die Menschen im gemischtsprachigen Gebiet aus der Nähe kennengelernt hat, die unter »sanften Druck« oder ins Kreuzfeuer der lokalen Exponenten des sogenannten Heimatdienstes oder ähnlicher Zirkel genommen werden, wundert sich kaum über den Ausgang solcher Befragungsaktionen.

In diesem Zusammenhang muss auch den Slowenen eindeutig gesagt werden, dass das Selbstbewusstsein ein integrierendes Element des Widerstandes im Assimilierungsprozess ist, der von den politisch angeschlagenen Brückenkopfstrategen und Einsichtslosen am Stammisch der Germanisierung und Revanche mit aller Vehemenz gefördert wird.

N. B.

Jubilejna nagradna križanka s slikovno uganko

Če že ob vsaki posebni priložnosti objavimo nagradno križanko, potem je jasno, da se moramo naših ugankarjev spomniti tudi ob jubilejni številki našega lista. Torej, dragi prijatelji, pripravili smo vam križanko, ki je po obsegu tudi „jubilejno“ velika, vendar se je ne ustrašite, ker ni tako težka, kot morda na prvi pogled izgleda. Nekoliko truda pa se bo vsekakor izplačalo vložiti v reševanje, saj vas čaka precejšnje število res lepih nagrad. Našteli smo jih sicer že v eni zadnjih številki, vendar jih hočemo še enkrat ponoviti:

1. nagrada: 14-dnevno bivanje ob morju;
2. nagrada: 300 šilingov;
3. nagrada: 150 šilingov;
4. nagrada: enoletna naročnina „Slovenskega vestnika“;
5. nagrada: polletna naročnina „Slovenskega vestnika“;
6. do 10. nagrada: lepe slovenske knjige.

Vidite, nismo preveč obljubliali. Take nagrade so res vredne, da se zanje malo potrudite. Sicer pa vam puščamo za reševanje dovolj časa in bomo pri žrebanju upoštevali vse rešitve — seveda, če bodo pravilne —, ki nam jih boste poslali do konca tega meseca.

Še eno presenečenje imamo za vas. Današnjo križanko krasi slika, ki predstavlja... Dovolj, skoraj bi povedali preveč, kajti vi morate uganiti, katera zgradba

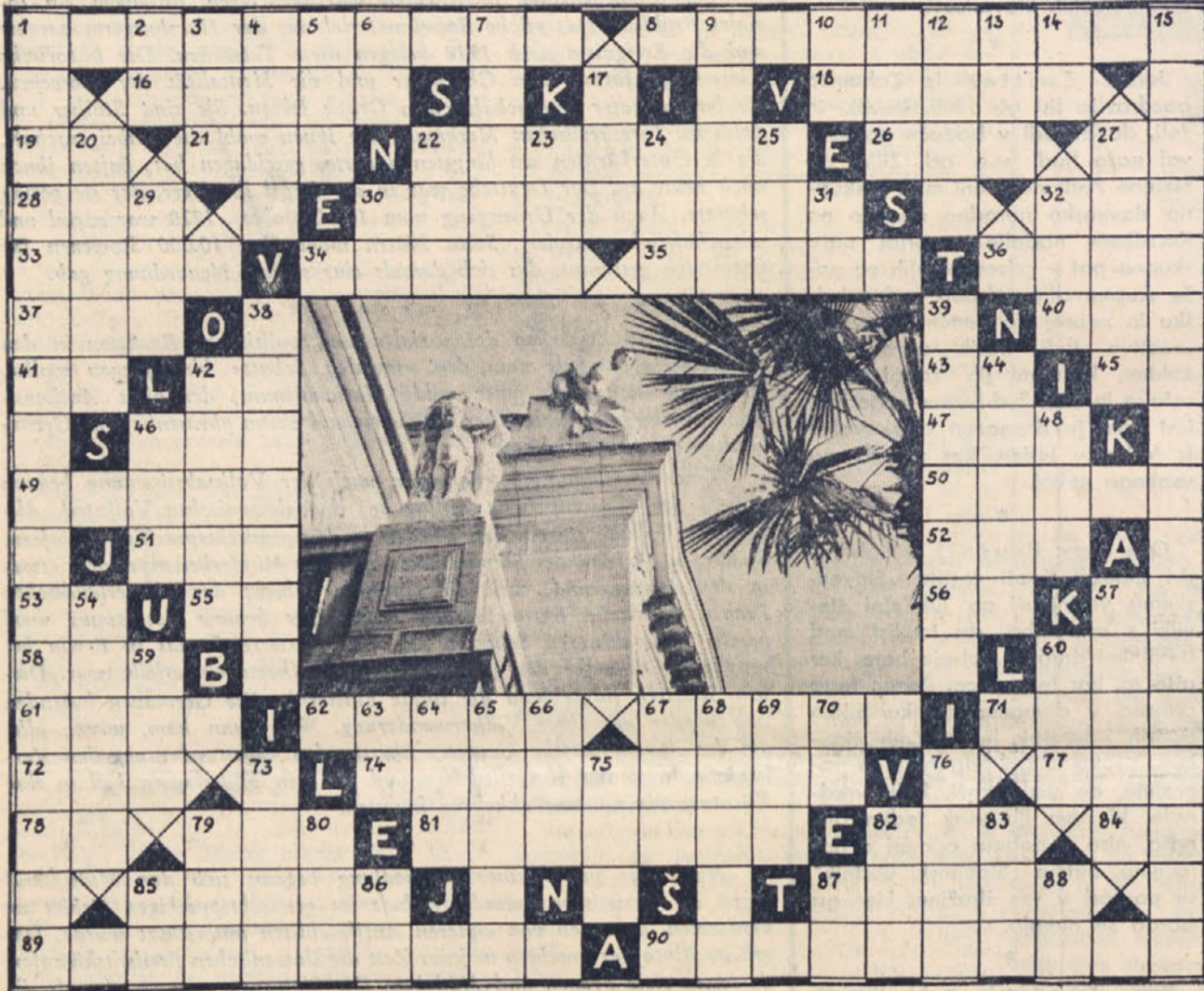
(odnosno njen del) v katerem kraju je upodobljena na tej sliki. In vsaka pravilna rešitev te slikovne uganke bo nagrada s posebnim priznanjem — lepo slovensko knjigo. Kar pa je posebno važno: pri nagradovanju križanka in slikovna uganika nista vezani ena z drugo, torej lahko pošljete obe in imate izgleda za obe nagradi, ali pa tudi samo eno, križanko ali slikovno uganiko.

Pač pa bodo — kakor smo že povedali — tokrat prišli pri žrebanju za nagrade v poštev samo o reševalci, ki so naročniki „Slovenskega vestnika“ oziroma njihovi družinski člani.

Upoštevalje torej naslednja navodila:

1. Na 17. strani današnje številke spodaj objavljeni kupon izrežite in izpolnjenega vpošljite skupno z rešitvijo križanke, ker rešitev brez kupona ne moremo upoštevati.
  2. Za rešitev slikovne uganke je na kuponu predviden poseben prostor, ki ga prav tako izpolnite.
  3. Rešitve pošljite najkasneje do 31. julija 1961 na naslov: Uredništvo „Slovenskega vestnika“, Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10/1.
- In zdaj na delo! Mi pa vam želimo mnogo zabave pri reševanju ter veliko sreče pri žrebanju za nagrade!

Uredništvo

Vodoravno: 1. razdehati, spraviti v popoln nered; 8. vlakovodja, konduker; 16. luže; 18. miselnost, prepričanje, tudi ime hrvatskega pisatelja; 19. mu je znano; 21. veznik; 22. avstrijska dežela, ki slovi po lepih jezerih; 26. zdravilo; 27. ploskovna mera; 28. zaimek; 30. koroško mejno pogorje; 32. tuje moško ime; 33. nevestina oprava; 34. slavni francoski kipar; 35. žensko ime; 36. hodiš; 37. organ vida; 40. okrajšava za »alkohol«; 41. prislov; 42. okrajšava za »slovenski«; 43. staro egipčansko božanstvo; 45. dva različna samoglasnika; 46. kurirji; 47. žensko ime; 49. ime prve sovjetske vesoljske ladje, ki je obkrožila Luno; 50. samozavest; 51. žensko ime; 52. vzvišena lirski pesem; 53. igralna karta; 55. okrajšava za »atmosfera«; 56. glej 43. vodoravno; 57. časovni prislov; 58. nežen, eleganten; 60. nerabljen; 61. skrajni del celine; 62. daljši pripovedni spis, tudi moško ime; 67. priprava za polnjenje steklenic; 71. pasme; 72. zaimek; 74. mesto, v katerem je bil zločinski porušen spomenik padlim borcem proti fašizmu; 77. sanje; 78. medmet, vzklík; 79. obdobje; 81. mesto, kjer izhaja naš list, ki nas že petnajst let obvešča o tekočih dogajanjih in nas tudi povezuje; 82. orientalsko moško ime; 84. dva enaka soglasnika; 85. pozitivni električni pol; 87. gora, sedež grških bogov; 89. nasprotnik fašizma; 90. skrivnostnost, iskanje skrivnostnega.

Navpično: 1. vseljudska organizacija, ki je Slovence povezovala v boju proti nacističnemu nasilju, njeno delovanje je segalo tudi na Koroško (dve besedi); 2. razum; 3. strast; 4. na ta način; 5. glej 37. vodoravno; 6. prislov, ki izraža dodajanje; 7. karbunkli, turi; 9. napravi razdražena čebela ali osa; 10. števnik; 11. nastane na razburkanem morju; 12. nasprotno od širok; 13. priprava za gradnjo ladij; 14. okrajšava za svoječasni mladinski mesečnik; 15. kateremu delu avstrijskega prebivalstva je nacistem prizadejal največ gorja (dve besedi); 17. glej 60. vodoravno; 20. prav tako; 22. priprava za kopanje; 23. zgođen; 24. ovratna ruta; 25. pogojni veznik; 27. žensko ime; 29. težka zemlja; 30. prislov; 31. števnik; 32. kaže nam čas; 38. delati slike; 39. zastave; 42. sadež; 44. glej 85. vodoravno; 46. pojé; 48. žensko ime; 54. nerodno; 57. poljski delavec; 59. nikoli (nemško); 60. zaimek; 63. OV; 64. okrajšava za »mecen«; 65. moško ime; 66. reka v Egiptu; 67. pogon na divje živali; 68. drobci; 69. jecavec (okrajšava); 70. AC; 73. prebival je v gradu in izkoriščal kmete; 75. komad, tudi ptič; 76. poziv; 79. nekateri; 80. žensko ime; 82. veznik; 83. znano čistilno sredstvo; 85. arabski žrebec; 86. AŠ; 87. okrajšava za »otok«; 88. Planinska zveza (okr.).

Valentin Polanšek:

ZAŠČITE

Kazimir Krošnjar je že večkrat zmajeval z glavo in ogorčeno našobil ustnje, kadar se je znašel v zankah predpisov in postav. Da je za vsako reč nekje paragraf, to ga je razkačilo. Zakaj to izgleda, kot da so vsi ljudje tolovaji in nepridipravi. Kakor da nihče od zemljanov ni tako daleč, da bi sam po svoji pameti in vesti vedel, kaj je prav in kaj ni. S tem, da je vse človeško življenje prepreno od teh paragrafov, se je počutil Krošnjar užaljen v zavesti: Človek sem! Sram pa me je, ker sem sočlovek tistih, za katere so postave resda neobhodno potrebne.

Kar je Kazimira najbolj pogrelo, da je stisnil ustnje v šilasti rillec, je bilo to, da se je znašel v omrežju paragrafov vselej kar na vsem lepem. Ko je bil Kazimir poštenjak in značajan ud občestva!

Kazimir Krošnjar je imel oster pogled za vse dogodke v tesnem življenju svojega okolja — in zmeraj je spet opazal, da ta ali oni paragraf, ki naj bi v poslednjem smislu to ali ono ščitil, pokaže kako pomanjkljivost, katera pa ima slabe posledice le za malega smrtnika, hkrati pa nudi gotove koristi za tistega, ki itak ve za vsak ovinek, po katerem se spretno izogne mreži postav.

Tisti dan je bil Kazimir Krošnjar čisto iz sebe. Bil je namreč v Debrih. Kopal je tam korenine encijana, kar je delal že vselej vsako drugo ali tretje leto. Encijanove korenine je namreč poleg drugih zdravilnih rastlin namakal v domače žganje — in tako pijačo je zaužival v zdravilne svrhe vsako jutro na tešče po en požirek. Tako se je navadil od starih ljudi, ki so morda res zato dosegli visoka leta. Kazimir je čisto iz sebe, ker ga je zalotil mlad človek od gorske straže ter ga otesal, mu vzel korenine in mu smelo zatrobil na uho,

da ga bo naznanil. Da so Debre spadale zdaj pod zaščito narave, Krošnjar seveda ni vedel. Ampak rečeno je: Nevednost o kakem novem paragrafu te ne ščiti pred kaznijo!

Mladi človek bi seveda v prvi vrsti moral pojasniti staremu o tej zaščiti, ga opozoriti, da so tudi druge rastline zavarovane — in zakaj je vse to. Ampak videti je bilo, da se izrečno naslaja, da je zasačil tega priletnega nevedneža.

Oblast je odredila za Kazimira kar občutljivo globo.

Nevedni človek pa tega ni hotel uvideti in se je uprl.

Pozvali so ga na višje mesto. Tudi tja ni šel zlepa. Šele dosledna roka postave ga je pripeljala tja.

Kazimir je imel dosti soli v glavi, pa je kar pri prvem vprašanju povedal tole: „Če so že vse trave in rože zaščitene, zakaj pa potlej ni moja govorica, da bi se pomenil tako, kakor mi je pač zrasel jezik?“

Obravnava je bila namreč v jeziku, katerega Kazimir ni obvladal.

Potlej pa so mu dobili tolmača.

Razlagali so mu, čemu se mora narava ščititi, posebno gozd, ne samo iz razlogov, da je to naravna krasota, ampak tudi iz zgolj življenjske nujnosti, ker gozdni mah je najboljši rezervoar vode, ki je zemlji potrebna, ako hočemo, da bo obrodljo sadeže.

Krošnjar Kazimir je to uvideval.

Vseeno pa je še vedno čakal pojasnila na njegove besede glede svoje govorice.

Govorilo se je tudi o lovu, o ribolovu in o vseh starinskih posebnostih, ki so shranjene po muzejih, o izkopaninah in o drugih spomenikih človeške kulture.

„Vendar pa je ravno človek, ki hoče vse to tako lepo ohraniti in obvarovati, kaj ne? — Za-

kaj potlej ni vsega tega storil tudi ravno kot človek za človeka, za sočloveka? To mi ne gre v glavo!“

Našteli so mu vse pridobitve na socialnem, gospodarskem in splošno družbenem področju.

„Človek pa je le zaščiten z zapori, z narišnicami in s pokopališčili!“ je ogorčeno ugovarjal Kazimir svojeglavo.

Da je vse to takó, je pač dokaz, da je človek najbolj zamotana ustvaritev na svetu, ker ima pač svobodno voljo, lahko sam odloča o zlem in dobrem! so mu povedali.

Krošnjar Kazimir je mislil pri sebi: Lepe in resnične besede! — A kako, da ne pridejo do tega, da bi zaščitili tudi to, kar je zame moja materinščina in za vsakega človeka svoj materinski jezik.

„Tudi manjšine so zaščitene — povsod!“ so mu rekli.

Kazimir je prvič zvedel, da je tudi on manjšina. Torej nekako nekaj, kar ni celota — in torej uživa večji ali manjši odstotek zaščite. Kakor da je pravica odvisna od števila tistih, ki predstavljajo kako skupino. To bi pa bila lepa pravica! Tedaj imajo Kitajci, ker so po številu največji narod sveta, celotno pravico — in vsi drugi pa le delce; torej bi bili vsi drugi manjšine. Ne, ne! je spoznal celo Kazimir, pravica se ne more določevati po takih merilih.

Ko je to tudi povedal, so ga gledali kot večina, ki po večinskih merilih hoče odmerjati večje ali manjše kosce pravice.

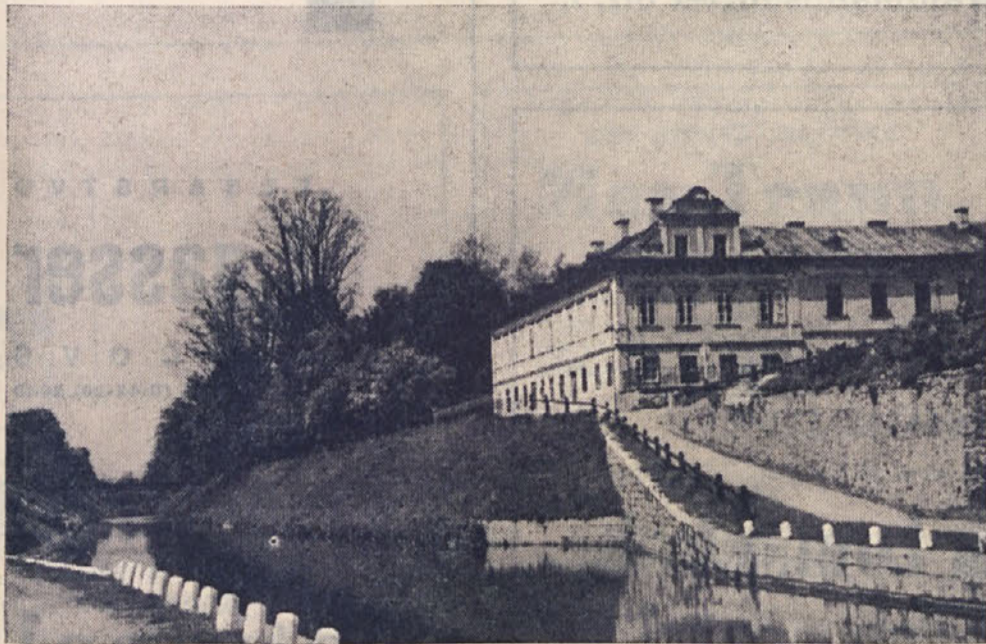
„Star je, svojeglav in fanatičen!“ so mu še rekli, ko je presedel tiste ure, ker ni hotel plačati globe zaradi encijanovih korenin.

Pa če bi šlo vse po pravici in iz tiste zagnanosti za zaščite, bi me morali tudi kot fanatika, kot posameznika ščititi.

Ako so že zaščite, tedaj naj bodo zaščite tudi zame.

Dijaški dom SPZ v Celovcu

skrbi za vzgojo in izobrazbo dijaške mladine

V tem posloplju, ki je last Slovenskega šolskega društva v Celovcu, se nahaja Dijski dom Slovenske prosvetne zveze.

Kot naša vrhovna kulturna organizacija se Slovenska prosvetna zveza poleg svoje splošne izobraževalne dejavnosti na področju zborovskega petja, odrskih prireditev, koncertov, gostovanj raznih kulturnih skupin iz Slovenije, Trsta in Gradišanskega, posredovanja literarnih večerov, zalaganja prosvetnih društev z najboljšo slovensko literaturo, prirejanja družabnih prireditev in podobno posveča tudi vzgoji in izobraževanju dijaške mladine.

V svojem Dijskem domu v Celovcu želi Slovenska prosvetna zveza vzgojiti in oblikovati v okviru zaenkrat še skromnih možnosti čim več slovenskih dijakov v značajne, poštene, samostojne in za sodobno življenje razgledane mlade izobražence, ki bodo ostali zvesti izročilom svojih staršev ter svojemu slovenskemu ljudstvu in ki bodo v svojem poznejšem poklicnem udejstvovanju in družbenem življenju nesebično pomagali uresničevati napredno misel enakopravnega in prijateljskega sožitja in sodelovanja med dobrohotnimi ljudmi obeh jezikov in narodnosti na Koroškem.

Tisk – važna panoga družbene dejavnosti

Tiskarstvo je za vsak narod, za njegovo kulturo, gospodarsko in politično prizadevanje neprecenljive vrednosti, saj spremlja tisk človeka od njegove najnežnejše otroške dobe v obliki slikanic, kasneje v šolski dobi kot bistveni pripomoček posredovanja izobrazbe, in končno omogoča dorazšajočemu, uka in plemenitenja željnemu človeku črpanje iz bogatih zakladnic znanosti in umetnosti. V vsakdanjem življenju je tisk okno, skozi katero vidiš ves svet, prinaša obvestila, poročila, ki se nanašajo na vse panoge človeškega udejstvovanja; lahko pa nudi tudi vsake vrste razvedrilo. Ni sredstva, in tudi ne kaže, da bi se kljub tako naglemu tehničnemu napredku ali drugi tehnični revoluciji, kakor imenujejo današnji nagli vzpon avtomatizacije in mehanizacije, iznašlo nekaj, kar bi tiskarstvo izpodrinilo ali nadomestilo. Radio in televizija širita razmerno brezkonkurenčno hitro besedo in sliko, glasbo in dogodke v svet, kar je za človeštvo brez dvoma velika pridobitev, toda tega, kar nudi tiskarstvo, to je trajnosti, pa ne moreta nuditi ne radio ne televizija.

Kaj pomeni narodu oziroma vsakemu gibanju tisk, se je izkazalo v najhujšem času našega naroda, v času zverinskega nasilja pobesnelega fašizma nad našim narodno zavestnim človekom. Čas, ko se je naš narod, povezan z vsemi svobodoljubnimi narodi, uprl krutemu okupatorju, ki je hotel tudi nas koroške Slovence iztrebiti iz našega ozemlja, pomeni tudi najslavnejši del zgodovine slovenskega tiskarstva. Na celotnem slovenskem ozemlju je v času narodnoosvobodilne borbe pod najtežjimi tehničnimi pogoji delovalo 30 ilegalnih in parizanskih tiskarn, ki so fiskače razne časopise v nakladah po 10.000 izvodov, tisoče izvodov brošur, letakov in plakatov (to vse tiskano z ročnega stavka!). Te tehnike so zalagale ogromno število ilegalcev z raznimi ponarejenimi legitimacijami, propustnicami, živilskimi kartami itd. Seštevek vseh teh ilegalnih tiskovin gre v večmilijske številke. Osvobodilni tisk je bil velikega pomena v narodnoosvobodilni borbi in bo ostal priča čudovitih dejanj slovenskega grafičarja. Zadal je okupatorju udarce, vredne udarcev brigad, s tem, da je s tiskano besedo dvigal borbeni duh, budil narodno zavest in seznanjal ljudstvo z vsem velikim, kar se je dogajalo po domovini in širom po svetu.

Tudi naše antifašistično in narodnoosvobodilno gibanje na Koroškem je osnovalo nekaj ilegalnih tehnik, ki so razmnožile lepo število letakov in pozivov ter časopisov v obeh jezikih, in sicer v ciklostilni tehniki. Kljub temu pa je smatrali to kot začetek našega samostojnega naprednega tiska.

Po drugi svetovni vojni se je rodil naš list — Slovenski vestnik — ki je postal naš zagovornik, branitelj naših pravic, čuvar pridobitev naše borbe in usmerjevalec naše politične dejavnosti. Prav zaradi tega so se mu s strani naših nasprotnikov, nasprotnikov naše enakopravnosti, delale ovire, kjer so se le mogle. Zanj dalj časa v Celovcu sploh ni bilo tiskarne, moral je izhajati na Dunaju. Tudi vsak nestrokovnjak si lahko predstavlja, kakšne težave (še posebno prva leta po vojni) so se morale premostiti, da je bilo omogočeno redno izhajanje in da je list — odmaknjen od do-

ma — lahko sproti prinašal aktualnosti iz prizadevanj in življenja našega ljudstva.

1953. leta se je končno izpolnila, po premostitvi nič koliko ovir, želja po lastni tiskarni. V Podljudelju se je preuredil nekdanji slovenski Delavski dom v skromno toda lastno slovensko tiskarno, ki od svojega nastanka do danes tiska Slovenski vestnik, Koledar SPZ ter vse ostale tiskovine za naše gospodarske in kulturne organizacije. Pridobila pa si je tudi že precejšen krog privatnih podjetij, naročnikov obeh narodnosti. Odmaknjenost tiskarne Drave od redakcije Slovenskega vestnika in ostalih naših centralnih organizacij, ki so vse v Celovcu, sicer malo otežkoča racionalno delo in potrebno sodelovanje, a doslej se je že vedno tudi to uredilo v zadovoljstvo obeh strani — saj smo končno svoji med svojimi.

Kristl Schellander

Ob neu oder gebraucht
ein Opel ist immer zuverlässig

Tempitsch & Co.

KLAGENFURT

VILLACH

- Steppdecken
- Polster aus eigener
- Matratzen Manipulation

BERGLANDKAUFHAUS
Krischke & Co.
KLAGENFURT
8.-Mai-Strasse 3, Neuer Platz 12

AVTOBUSNO PODJETJE

Štefan
Sienčnik

DOBRLA VAS

telefon (0-42-36) 219

Izleti v tu- in inozemstvo

2 avtobusa po 31 sedežev

VW-kombi 8 sedežev

Modni salon

Haderlap

Celovec - Klagenfurt
Tarviserstr. 100, tel. 21-23

PRIPOROČAM KVALITETNO BLAGO VSEH VRST,
MOSKO PERILO, KRAVATE IN RAZNE DRUGE
TEKSTILIJE

Dentistka Helene Galle, Celovec,
Bahnhofstr. 38, je od 17. julija do
5. avgusta 1961 na dopustu. Med tem
časom bodo ordinacijski prostori
zaprti.

Sadna drevesca in jagodičevje (ri-
bez, kosmulja)

NUDI DREVESNICA

Marko Polcer

na Vazah

p. št. Vid v Podjuni - St. Veit im Jauntal

Vse pod eno streho
kupite ugodno v

Konzumnem centru

BELJAK - VILLACH

Italienerstraße 19

JUBILEJNA NAGRADNA KRIŽANKA S SLIKOVNO UGANKO

Ime reševalca:

Naslov:

Slika predstavlja:

v:

HAFNEREI

Max Krowath' Wwe.

KLAGENFURT
Pfarrplatz 2

- ☞ Kachelöfen
- ☞ Elektro-Nachtspeicher
- ☞ offene Kamine
- ☞ Fliesen- und Klinkerverkleidungen
- ☞ Ofenumbauten und Reparaturen

Ziegelwerk Nessendorf

ARISTO-MAUERSTEINE

Klagenfurt, Waidmannsdorfer Str. 2

*Kolesa, motorna kolesa,
radio in televizorji,
glasbila
in sploh vse elektro-
potreščine
Nadomestni deli za vse
kupljene predmete
Dostava naročil na dom
Sprejemam tudi
naročila iz inozemstva*

TRGOVINA S KMETIJSKIMI IN
GOSPODINJSKIMI STROJI

Johan Lomschek

Tihoja št. 2

POŠTA DOBRLA VAS (EBERNDORF) TEL. 0-42-37 246

Besucht den historischen

Landhauskeller

- ☞ Gute Küche und gepflegte Getränke
- ☞ Täglich ab 20 Uhr Stimmungsmusik

Trgovina s sadjem
zelenjavo
in južnim sadjem

Karl Prinčič

Celovec - Klagenfurt, Sternallee

STADTGARAGE **Franz Liegl**

Autoreparaturen - Wasch- u. Schmierstation
KLAGENFURT
Völkermarkter Ring 14 - Tel. 51-08

Gostilna in trgovina pri „Tišlarju“

Mihi Gabriel

Št. Janž v R., pošta Svetna vas

National

Splošna zavarovalna
delniška družba

Zavarovalni zavod Zveze slovenskih
zadrag in Slovenske kmečke zveze

vse vrste zavarovalnin

CELOVEC KLAGENFURT

Lidmanskyygasse 9 tel. 23-07

CARIMPEX

CELOVEC - KLAGENFURT

Gabelsbergerstr. 24
tel. 24-98

izvaja: uvozne, izvozne, tranzitne in reeksporne posle

uvažaja: sadje, zelenjavo in druge prehrabene artikle, krmila

izvažaja: poljedelske in druge stroje, orodje, tehnični material ter artikle široke potrošnje

RADIO - ELEKTRO **KREUTZ**

CELOVEC - KLAGENFURT
St.-Ruprecht-Strasse

Nakit - ure - delavnica za popravila
URARSKI MOJSTER

Gottfried Anrather

Celovec, Paulitschgasse 9

Dobro moško obleko pri **GAPP**

specialna trgovina za moške

Celovec, Karfreitstraße 3

GOSTILNA

R. Greiner

GLOBASNICA

TEL. 0-42-36 23-102

Stroje za kmetijstvo, živalne in pralne stroje, radio- in televizijske aparate, hladilnike in naprave za globoko hlajenje (Tiefkühltruhen), instalacijski material, vse za kopalnice, spalnice in kuhinje, talne obloge (Bodenbeläge) vseh vrst, gradbeni material (železo, cement, apno, lepenko, štukaturo itd.)

Vse to in sto drugih stvari dobavlja in dostavlja najugodnejše največje trgovsko podjetje Podjune

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA

bratje Rutar & Co.

DOBRLA VAS TELEFON 220

Vse ostale potreščine za vsak dan, kot živila, posodo, obleke itd., pa dobite v posameznih trgovinah oz. podružnicah bratov in sester Rutar v Zitari vasi, Št. Vidu, ob Klopinskem jezeru, v Dobri vasi, Žamanjah, Mokrijah, Lovankah, Globasnici, Dvoru pri Šmihelu in Libučah

SCHNELLER, LEICHTER UND BILLIGER
MIT DEM

AUSTRO JUNIOR
GEBIRGSTRAKTOR

HOFHERR-SCHRANTZ

LANDWIRTSCHAFTLICHE MASCHINENFABRIK
VERTRETUNG UND SERVICE BEI:

JAUNTALER HANDELSGESELLSCHAFT

Geschwister Rutar & Co.

EBERNDORF TEL. 220

VERTRAGSWERKSTÄTTE - TANKSTELLE

Sienčnik EBERNDORF
TEL. 219

ELEKTRO

Michael Hollauf

PLIBERK - BLEIBURG

izdeluje strokovnjaško vse električne naprave, dobavlja vsakovrstne električne potreščine za kmetijstvo in gospodinjstvo.

Gradnja preskrbovalnih naprav za tok in zaščitnih naprav proti streli

Franc Schnabl

les, furnirji in trgovina lesnih plošč

Celovec - Klagenfurt

Bahnhofstraße 38 b, tel. 48-86

Lebensmittelgroßhandel

Friedrich Jungbauer

Offene Handelsgesellschaft

Klagenfurt, 10.-Oktober-Straße 28

Erwin Münch

trgovina z drvimi
in premogom

Celovec - Klagenfurt

Villacher Straße 187

TRGOVINA

Karl Ferra

PLIBERK - BLEIBURG
Bahnhofstraße 15 Postgasse 13

Špecerija, železnina, manufaktura, kmetijski
pridelki, gradbeni material

SPET ODPRTA TRGOVINA

Max Traun

Pliberk - Bleiburg

Vse kmetijske stroje in orodje - živalne
stroje - radioaparate - motorna kolesa,
mopede in kolesa kakor vse tehnične po-
trebščine po zmernih cenah in ugodnih
plačilnih pogojih

Podjetje za elektrotehniko

Ing. T. Schlapper

ŠT. JAKOB v Rožu
telefon 216

Izvajamo instalacije vseh
vrst vključno molznih na-
prav ter dobavljamo elek-
trične stroje za gospodinj-
stvo in kmetijstvo, kakor
hladilne naprave, štedilni-
ke, pralne stroje, radio- in televi-
zijske aparate itd.

Servis in popravila

JANKO OGRIS

trgovina in gostilna
v Bilčovsu

Razne potrebščine za družino,
dom in kmetijstvo.

Solidna postrežba! Zmerne cene!

Vsem domačim in izletnikom
se priporoča

gostilna in trgovina
pri „Miklavžu“

GOSTILNA

„Pušnik“

Ratenče pri Ločah

v neposredni bližini idiličnega Baš-
kega jezera,
izhodišče za izlete k Staremu gradu

GOSTILNA IN KAVARNA

BREZNIK

Pliberk

Hotel „Turnersee“

Izletna točka na Zablatniškem je-
zeru (Turnersee)

Piščanci na žaru - srbske spe-
cialitete - prirodna vina

KROJAŠTVO **Blaž Opetnik**
PLIBERK - BLEIBURG

Priznana delavnica moških in ženskih oblek - za-
loga in izbira vseh vrst blaga po nizkih cenah

ČEVLJARSTVO

Gregor Opetnik

PLIBERK - BLEIBURG

Delavnica in trgovina čevljev vanke vrste. Naj-
ugodnejše cene

Naša hiša - vaša hiša: zato obiskujte le še

TRGOVINO **Gašpar Ogris-Martič**

Bilčovs 6, telefon 24-18

Vsevrstna zaloga blaga

Fussboden-
beläge

„deliflex“ Asbest-Vinyl-Fliesen, sehr
strapazfähig

Thelon, nach Mass an Ort und Stelle
fugenlos verschweisst

Linoleum: in reicher Auswahl, Stragula,
Donauleum

Teppiche - Läufer - Vorleger

IM FACHGESCHÄFT

ORASCH' Erben KLAGENFURT

8.-Mai-Str. 5 u. Prosenhof neben Kino Prechtl Tel. 56-38

MIZARSTVO

Otmar Simčič

DOBJE 3

pošta Loče ob Baškem jezeru

V Pliberku obiščemo gostilno

Bruckenwirt

v Šmihelu pa zahajamo k

Šercerju

Gostilničarka MILKA MLINAR
skrbi za prijazno postrežbo in
odlično kvaliteto

KROJAŠTVO

Janez Weiss

Št. Janž v Rožu
telefon 224

Celovec, Kinkstraße 60a
telefon 40-8-97

TESARSKI MOJSTER

Valentin Krof

PLIBERK - BLEIBURG

izvaja vsa v tesarsko stroko spa-
dajoča dela v zadovoljstvo vseh
naročnikov

Vse za pleskanje

LAKE - BARVE - ČOPIČE - KAKOR VSE ZA
GOSPODINJSTVO

DOBRO IN NAJCENEJE PRI

Barve-Kikel

Celovec Št. Vid ob Glini
Bahnhofstr. 1 Klagenfurter Str. 35

Buchdruckerei

Klischeeanstalt

Papierhandlung

Roman Ritter

Klagenfurt Burggasse 8

ODVETNIŠKA PISARNA

Dr. Ferdinand Miler

CELOVEC

Bahnhofstraße 38 telefon 45-87

zastopa v obeh deželnih jezikih

Kupujte v domači trgovini

Franz Kraut

PLIBERK - BLEIBURG

Prodaja življenjskih potrebščin, tekstil-
nega blaga, izgotovljenih oblek, kuhinj-
ske opreme, igrač in vseh potrebščin za
vsak dan in vsakogar.

Solidna postrežba - zmerne cene!

